

PARTER

Klagande och motpart (sökande)

1. Stockholm Exergi Aktiebolag
115 77 Stockholm

Ombud: [REDACTED]
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

Klagande och motparter

1. Föreningen Rädda Ältasjön
[REDACTED]

2. Nacka Miljövårdsråd
[REDACTED]

Motparter

1. Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

2. Ältens Fiskeklubb
[REDACTED]

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 28 november 2018 i ärende nr 551-29026-2017, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Tillstånd för uppförande och drift av förbränningsanläggning i Skarpnäck, Stockholms kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen ändrar villkor 5 och 6 i miljöprövningsdelegationens beslut till följande lydelse.

Villkor 5

Utsläpp till luft av stoft från pelletsspannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga 5 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂, räknat som årsmedelvärde.

Utsläpp till luft av kväveoxider från pelletsspannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga 150 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂, räknat som årsmedelvärde.

Villkor 6

Utsläpp till luft av stoft från biooljepannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga 10 mg/Nm³ torr gas vid 3 % O₂, räknat som årsmedelvärde.

Utsläpp till luft av kväveoxider från biooljepannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga 200 mg/Nm³ torr gas vid 3 % O₂, räknat som årsmedelvärde.

2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena i övrigt.
-

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län (miljöprövningsdelegationen) beslutade den 28 november 2018 att lämna Stockholm Exergi AB (bolaget) tillstånd till uppförande och drift av en förbränningsanläggning på fastigheten Solvärmen 1 i Stockholms kommun. Tillståndet omfattar två pannor, en biopelletspanna och en biooljepanna, och förenades med ett flertal villkor.

Miljöprövningsdelegationens beslut har överklagats av bolaget, Föreningen Rädda Ältasjön och Nacka Miljövårdsråd.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen ska göra följande ändringar av det överklagade beslutet.

Bestämmelsen avseende tillståndets omfattning ska ändras till följande lydelse.

Tillståndet omfattar *en eller två pannor* – en biopelletspanna och en biooljepanna – med en total installerad tillförd effekt om 99 MW, varav högst 20 MW i biopelletspannan.

Villkor 4 ska upphävas och villkor 5, 6 och 8 ändras så att de istället ges följande lydelse.

Villkor 5

Utsläpp till luft av stoft från pelletspannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga 5 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂, räknat som årsmedelvärde.

Utsläpp till luft av kväveoxider från pelletspannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga 150 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂, räknat som årsmedelvärde.

Villkor 6

Utsläpp till luft av stoft från biooljepannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga 10 mg/Nm³ torr gas vid 3 % O₂, räknat som årsmedelvärde.

Utsläpp till luft av kväveoxider från biooljepannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga 200 mg/Nm³ torr gas vid 3 % O₂, räknat som årsmedelvärde.

Villkor 8

Utsläpp till luft av svavel från biooljepannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga 175 mg/Nm³ torr gas vid 3 % O₂, räknat som årsmedelvärde.

I andra hand yrkas att villkor 5 och 6 ska ändras så att de ges följande lydelse.

Villkor 5

Utsläpp till luft från pellets pannan får inte överstiga följande begränsningsvärden.

Emission	Pellets pannan	
	Begränsningsvärdena är beräknade på torr gas och 6 % O ₂	
	Årsmedelvärde mg/Nm ³	Dygnsmedelvärde mg/Nm ³
Stoft	5	10
Kväveoxider	150	200

Ovan angivna begränsningsvärden omfattar inte start- och stopperioder och dygnsmedelvärdena inte heller icke normala driftförhållanden.

Villkor 6

Utsläpp till luft från biooljepannan får inte överstiga följande begränsningsvärden.

Emission	Oljepannan	
	Begränsningsvärdena är beräknade på torr gas och 3 % O ₂	
	Årsmedelvärde mg/Nm ³	Dygnsmedelvärde mg/Nm ³
Stoft	10	18
Kväveoxider	200	215

Ovan angivna begränsningsvärden omfattar inte start- och stopperioder och dygnsmedelvärdena inte heller icke normala driftförhållanden.

Bolaget har bestritt motparternas yrkanden.

Föreningen Rädda Ältasjön har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva det meddelade tillståndet. I andra hand har Föreningen Rädda Ältasjön yrkat att tillståndet ska förenas med följande kompletterande villkor.

Kompletterande villkor 1

Utgående dagvatten som släpps till Ältasjön ska vara renare än dagvattnet som släpps till sjön från dagens anläggning. Detta ska bekräftas med provtagning enligt reviderat kontrollprogram. Halterna som redovisas för renat vatten i miljökonsekvensbeskrivningen underbilaga B5, tabell 3, ska användas som riktvärden.

Kompletterande villkor 2

Antalet transporter får sammantaget uppgå till 183 per år.

Kompletterande villkor 3

Transporter av bränsle och aska ska ske under dagtid, måndag–fredag (kl. 06–18).

Kompletterande villkor 4

All träpellets ska utgöras av svenskt och FSC-märkt trä.

Kompletterande villkor 5

Miljötillståndet får tas i bruk först när detaljplan och bygglov vunnit laga kraft.

Föreningen Rädda Ältasjön har bestritt bolagets yrkanden.

Nacka Miljövårdsråd har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva det meddelade tillståndet. I andra hand har Nacka Miljövårdsråd yrkat att tillståndet ska förenas med kompletterande villkor med följande innehåll.

- Utsläpp av kväve och fosfor till dagvattenrecipienten ska hållas på minimala nivåer, <1 kg/år.
- Maximala halter av svavelföreningar, kväveföreningar och stoft ska införas i miljötillståndet.
- Det ska göras mätningar av föroreningar i dagvatten vid recipienten.
- Näringsvärdena i recipienten får inte öka.
- Rökgaserna ska renas med bästa möjliga teknik.

Nacka Miljövårdsråd har, som det får förstås, bestritt bolagets yrkanden.

Ältens Fiskeklubb har, som det får förstås, motsatt sig bolagets yrkanden.

Länsstyrelsen i Stockholms län har fått tillfälle att yttra sig över bolagets överklagande, men har avstått från att avge ett yttrande.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Bolaget har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan

Tillståndet

Bolaget har yrkat tillstånd för att få uppföra och ta i drift en förbränningsanläggning med en eller två pannor. Miljöprövningsdelegationen har inte motiverat varför tillståndet begränsats så att det endast omfattar alternativet med två pannor. Bolaget kan inte heller se något skäl till en sådan avgränsning. De två alternativen är likvärdiga ur miljösynpunkt. Bestämmelsen om tillståndets omfattning bör därför ändras enligt bolagets yrkande.

Villkor 4

Bolagets produktion av fjärrvärme är en allmännyttig verksamhet och bolaget har en skyldighet att leverera fjärrvärme till sina kunder enligt fjärrvärmelagen (2008:263). Det bör därför inte föreskrivas villkor som begränsar drifttiden. Den planerade förbränningsanläggningen kommer att utgöra en spets- och reservanläggning vars drifttid i hög grad styrs av väderförhållanden samt driftstörningar och haverier i andra anläggningar i fjärrvärmenätet. Behovet av utökning av drifttiden är därför svår att avgöra på förhand. Villkor 4 innehåller förvisso en möjlighet för tillsynsmyndigheten att medge en utökning av drifttiden om det behövs för att upprätthålla värmeförsörjningen. Om ett medgivande inte kan erhållas i tid kan anläggningen emellertid bli tvungen att tas ur drift trots att behovet kvarstår. Eftersom fjärrvärmen ändå måste levereras skulle produktionen då behöva ske i andra anläggningar, med sämre miljöprestanda än den planerade förbränningsanläggningen. Villkor 4 skulle därmed leda till en ökad miljöbelastning. I värsta fall skulle det också kunna uppstå en effektbrist i systemet, vilket skulle leda till att bolaget inte kan fullgöra sina skyldigheter enligt fjärrvärmelagen. Det bör således

inte föreskrivas något särskilt villkor om drifttid, utan bolagets åtaganden avseende drifttider som omfattas av det allmänna villkoret är tillräckliga.

Villkor 4 anger drifttider för de båda pannorna som motsvarar de drifttider som bolaget redovisat i den tekniska beskrivningen. Den tekniska beskrivningen avser emellertid drift ett normalår medan villkor 4 avser alla år, d.v.s. även år som är kallare än normalt och år då pannorna behöver användas som reserv på grund av haverier. Med anledning av att sådana omständigheter inte tas i beaktande i villkor 4, är villkoret inte lämpligt. Ett upphävande av villkoret innebär inte att värmeverket kommer drivas kontinuerligt eller i större utsträckning än som en spetsanläggning. Uppgifterna i den tekniska beskrivningen avseende normalår står fast. Uppgifterna avseende normalår är också bindande för bolaget genom det allmänna villkoret.

Villkor 5 och 6

Bolaget har inte föreslagit några begränsningsvärden avseende kväveoxider eller stoft i ansökan. Anledningen till detta är att utsläppen kommer regleras tillräckligt genom BAT-LPC. Eftersom dygnsmedelvärden för både kväveoxid- och stoftutsläpp regleras i BAT-LPC innebär den av bolaget yrkade ändringen av villkoren inte heller att något av dessa utsläpp är oreglerat på dygnsbasis.

Av miljöprövningsdelegationens beslutsskäl framgår att delegationen har bedömt att det inte bör föreskrivas strängare villkor än vad som framgår av BAT-LCP. I villkor 5 och 6 har miljöprövningsdelegationen också föreskrivit begränsningsvärden i nivå med de krav som ställs i BAT-LCP, och liksom i BAT-LCP har det gjorts undantag för start- och stopperioder. Till skillnad från vad som gäller enligt BAT-LCP omfattar dock villkor 5 och 6 emellertid utsläpp vid icke normal drift. Miljöprövningsdelegationen har således föreskrivit villkor som är strängare än BAT-LCP. Bolaget bedömer att de beslutade årsmedelvärdena kan innehållas även vid icke normal drift. Däremot kan inte dygnsmedelvärdena innehållas eftersom en driftstörning riskerar att ge allt för stort genomslag.

Bolaget accepterar att det föreskrivs villkor för utsläpp till luft av stoft och kväveoxider på årsbasis. Därmed uppfylls kravet på att samtliga utsläpp ska regleras, också de utsläpp som sker under icke normala förhållanden. Dygnsmedelvärden bör däremot inte föreskrivas. Där bör det vara tillräckligt med bolagets åtagande om att uppfylla de krav som ställs i BAT-LCP. Villkor 5 och 6 bör därför ändras i enlighet med bolagets förstahandsyrkande. Om mark- och miljödomstolen bedömer att ett villkor med dygnsmedelvärden trots allt är nödvändigt bör undantag göras för utsläpp under icke normala driftförhållanden.

Av de beräkningar bolaget har gjort för kväveoxid- och stofftutsläppen framgår också att värmeverkets bidrag till omgivningshalterna blir mycket små. Det finns därför inte heller någon risk för olägenheter av det slag som befaras av motparterna.

Villkor 8

Bolaget har inte föreslagit något villkor och inte lämnat något åtagande avseende den maximala svavelhalten i biooljan som används i anläggningen. Det åtagande bolaget har gjort har haft innebörden att biooljan ska uppfylla kraven enligt BAT-LCP avseende utsläpp av svavel från flytande bränslen. Detta åtagande i kombination med det allmänna villkoret bör vara tillräckligt för att begränsa utsläppen av svavel från förbränning av bioolja. Något särskilt villkor om svavelhalt i använd bioolja behöver således inte föreskrivas. Ett villkor om svavelhalt i använd bioolja är även olämpligt eftersom det skulle minimera bolagets möjligheter att minska utsläppet av svavel på andra sätt än genom val av bränsle. Bolaget vidhåller denna inställning. Villkor bör i första hand utformas som utsläppsvillkor och i andra hand som villkor om vilken åtgärd som ska vidtas för att minska utsläppet i fråga.

Om domstolen anser att ett särskilt villkor behöver föreskrivas bör detta vara ett villkor med årsmedelvärde.

Inställning till motparternas talan

Tillståndet avser uppförandet av en eller två nya pannor med kringutrustning vid Skarpnäcks värmeverk, en sedan 1994 befintlig anläggning. De nya pannorna

kommer ersätta de befintliga pannorna i värmeverket. Värmeverket är beläget mellan Tyresövägen och Flatenvägen. Flatens naturreservat ligger på andra sidan Flatenvägen. Påståendet om att värmeverket ligger insprängt i reservatet är således inte korrekt.

De nya pannorna kommer uppföras helt inom det befintliga anläggningsområdet. Att området för pannorna skulle vara en viktig artspridningskorridor är således inte heller korrekt. Det finns också ett naturområde öster om anläggningsområdet som skulle kunna fylla detta syfte. Detta område kommer inte tas i anspråk av den planerade verksamheten.

Det finns idag inte någon ordnad uppsamling och avledning av dagvatten från verksamhetsområdet förutom vid stamnätstationen där dagvattnet leds till kommunens dagvattennät efter att ha passerat en oljeavskiljare. Det är således rimligt att anta att dagvattnet når Ältasjön i den mån det inte infiltrerar i omgivande mark. I den planerade verksamheten kommer dagvattnet att samlas upp och renas innan utsläpp sker. Därigenom kommer värmeverkets belastning på Ältasjön att minska väsentligt avseende samtliga föroreningar i dagvattnet. Som mest minskar innehållet av suspenderade ämnen (87 %), bly (84 %) och olja (82 %) och som minst kvicksilver (27 %). Den planerade verksamheten kommer således att innebära en förbättring av Ältasjöns status.

I översiktsplanen redovisas endast de största basanläggningarna i Stockholmsområdet. Inga spets- eller reservanläggningar finns redovisade. Att Skarpnäcks värmeverk skulle stå i strid mot gällande översiktsplan är således inte korrekt. För det område inom vilket Skarpnäcks värmeverk är lokaliserat och där den planerade verksamheten kommer bedrivas gäller en stadsplan fastställd den 16 december 1982. Av stadsplanen framgår att området reserverats för "industriändamål". Något hinder mot tillåtligheten med hänsyn till lokaliseringskravet i 2 kap. 6 § miljöbalken föreligger således inte.

Nollalternativet ska inte spegla historiska förhållanden, utan framtida sådana motsvarande de förhållanden som det sökta alternativet avser, fast med de begränsningar som gällande tillstånd innebär. För att tillgodose det värmebehov som ansökan avser kommer bolaget att behöva utnyttja gällande tillstånd fullt ut. Det redovisade nollalternativet är således korrekt.

Bolaget anser att utsläppet av dagvatten inte bör regleras med begränsningsvärden. Villkor med begränsningsvärden förutsätter att verksamhetsutövaren har fullständig rådighet över de parametrar som begränsningsvärdena avser. Så är inte fallet med föroreningshalterna i dagvattnet från Skarpnäcks värmeverk eftersom halterna av föroreningar i dagvattnet i hög grad är beroende av den nederbörd som faller över anläggningsområdet, vilken bolaget inte har någon rådighet över. Föroreningsmängderna kontrolleras också genom beräkningar utifrån flöden och halter. Dessa beräkningar är förenade med alltför stor osäkerhet för att begränsningsvärden ska kunna föreskrivas. Utsläppet bör därför istället regleras genom ett villkor om hur dagvattenreningen ska utformas.

Bolaget anser inte att det är motiverat med någon ytterligare reglering av utsläppen av svavel, kväveoxider och stoft. Katalytisk rening och icke-katalytisk rening har avfärdats efter en skälighetsbedömning enligt 2 kap. 7 § miljöbalken. Resultatet av denna avvägning visar att kostnaderna per avskilt kg kväveoxider är avsevärt högre än vad som brukar anses skäligt i praxis.

Transporterna till och från Skarpnäcks värmeverk utgör och kommer att utgöra en mycket liten del av den totala trafiken på de vägar som används; 0,002 % av den totala trafiken på Tyresövägen och 0,03 % av den totala trafiken på Flatenvägen. De villkor som föreslagits avseende transporterna är därför inte motiverade.

Såväl transporterna som framställningen av träpellets utgör följdverksamhet. Högsta domstolen har i dom den 21 juni 2004 i mål T 2223-03 konstaterat att transporter till och från en verksamhet inte ska beaktas vid tillståndsprövning av en verksamhet om de är långväga och rör sig på ett stort avstånd från anläggningen. Samma synsätt

bör gälla även för annan följdverksamhet. Det kan också ifrågasättas om det föreslagna villkoret är förenligt med den i EU-lagstiftningen grundläggande bestämmelsen om fri rörlighet för varor.

Syftet med den begränsning som finns i detaljplanen är att möjliggöra åtkomst och skydd av den dagvattenledning som finns i ledningsområdet. Detta syfte har istället tillgodosetts genom att dagvattenledningen lagts i en kulvert under det befintliga värmeverket. Vid bygglovsprövningen gällande det befintliga värmeverket konstaterades också att byggnationen i ledningsområdet utgör en mindre ändring av planen i linje med planens syfte. Det gjordes inte någon annan bedömning vid tillståndsprövningen av det befintliga verket år 1992. Det föreslagna villkoret om att tillståndet inte ska få tas i anspråk innan erforderlig ändring av detaljplan och bygglov vunnit laga kraft är därför inte motiverat.

Föreningen Rädda Ältasjön har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan

Överklagande av tillståndet

Verksamhetsområdet är omringat av Flatens naturreservat, vilket instiftades 2007, och som har höga naturvärden. Området ligger också på en getingmidja som är ett viktigt artspridningsområde för bl.a. groddjur och eklevande arter. Recipienten för dagvattnet är sedan 2016 klassat som en vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv. 900 meter nedströms ligger också ett Natura 2000-område.

Lokaliseringen strider mot översiktsplanen där området för verksamheten är inkilat mellan områden som betecknats natur och kulturresevat, nationalstadspark eller världsarv. Området är i översiktsplanen också överkorsat av en pil som pekar ut "område där förstärkningar föreslås i den regionalt betydelsefulla ekologiska infrastrukturen. Samtidigt kan rekreativa kvaliteter utvecklas för att berika närmiljön". Den aktuella ombyggnationen och idrifttagandet av ett gammalt, i princip nedlagt värmeverk, motverkar förstärkning av de svaga ekologiska sambanden och motverkar intentionen i översiktsplanen. Ingenstans i översiktsplanen framgår att Skarpnäcks värmeverk kraftigt ska utökas i anläggningsstorlek och drifttid.

Översiktsplanen stämmer också överens med Regional Utvecklingsplan för Stockholms Län 2050, som vann laga kraft i oktober 2018, och där område inte heller pekas ut för energianläggning.

Det är ansvarslöst av bolaget att planera och söka tillstånd för ombyggnation och utökning av en anläggning utan att samtidigt samråda om ändringen i översiktsplanen eller den Regionala utvecklingsplanen som tagits fram under samma period som tillståndsansökan lämnades in. Miljöprövningsdelegationen borde därför ha avslagit ansökan.

Den lovsökta anläggningen kan också strida mot den gällande detaljplanen och därmed kräva en detaljplaneändring. Att miljötillstånd söks utan att det finns en godkänd detaljplan och bygglov styrker att lokaliseringen inte är fullt prövad av berörda myndigheter.

Bolaget har som nollalternativ angivit en teoretisk drifttid, den maximala drifttiden från det gamla miljötillståndet från 1992. Dessa siffror är emellertid helt irrelevanta eftersom anläggningen knappt har varit i bruk de senaste 10–15 åren. Det är även sannolikt att de aktuella driftsvillkoren inte skulle ha medgivits med dagens förutsättningar för området efter instiftandet av naturreservatet 2007 och klassningen av recipienten som vattenförekomst 2016.

I ansökningshandlingarna beskrivs både icke katalytisk rening och katalytisk rening av rökgaser. Reningen av rökgaser ska emellertid inte ske med bästa möjliga teknik på grund av kostnadsskäl. Istället ligger gränsvärdena för stoft, svaveldioxid och kväveoxid högt i intervallet för lagliga värden, vilket motiveras med korta drifttider. Detta trots att tillståndet medger drift dygnet runt. Röken och dess innehåll kan potentiellt medföra stor skada för naturen och olägenhet för kringboende. Även detta utgör skäl för att avslå tillståndet eller förse det med strängare villkor.

Kompletterande villkor

För det fall mark- och miljödomstolen anser att tillståndet inte ska upphävas ska miljötillståndet förenas med ytterligare villkor.

Eftersom dagvattenrecipienten är klassad som vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv får den inte tillföras ökade halter av kväve och fosfor. Det får således inte tillkomma något förorenat dagvatten vid nyexploatering. Det bör således införas ett villkor som stadgar att dagvattnet som släpps till Ältasjön ska vara renare än dagvatten som släpps till sjön från dagens anläggning.

Man bör också införa villkor avseende maximala antal fordonsrörelser per dag istället för att lägga detta under rubriken ”åtaganden”. Detta för att åtagandena ska bli tydligt juridiskt bindande och kunna kontrolleras. I tillståndet finns inte heller några begränsningar avseende ursprunget för det bränsle som används. För att undvika att klimatskadligt bränsle används bör därför adderas villkor avseende ursprunget för de träpellets som används. Eftersom Stockholms stad menar att tillståndet kan strida mot detaljplanen och då tillståndet kräver utbyggnad så är tillståndet avhängigt av detaljplanen och/eller bygglov. Tillståndet bör därför också förses med restriktioner så länge en ändring av detaljplanen eller ett lagakraftvunnet bygglov inte kommit till stånd.

Mark- och miljödomstolen bör också utreda om begränsningsvärdena för emissioner av svavel, kväveoxider och stoff kan inskräpas ytterligare med hänsyn till områdets känslighet med hänsyn till både naturvärden och kringboende.

Bemötande av bolagets yrkanden.

Miljötillståndet gäller ett spetsvärmeverk med begränsad drifttid. I sin ansökan om miljötillstånd har bolaget också anfört att behovet av rökgasrening är låg på grund av den begränsade drifttiden. Avser bolaget att anläggningen ska ha begränsad drifttid måste dessa begränsningar också kvantifieras. I annat fall framstår det som att normal drift förutses. Skulle kravet på begränsad drifttid i villkor 4 tas bort skulle hela ansökan också baseras på felaktiga grunder då anläggningen inte längre

kan anses vara en spetsanläggning. Domstolen bör istället pröva om ytterligare begränsningar av drifttiden bör göras.

I en detaljplaneändring för fastigheten anges att överskottsvärmen från en planerad datorhall på tomten ska kunna tas om hand i värmeverket. Det krävs emellertid ytterligare uppvärmning av varmvattnet från datorhallen för att kunna leda in det i fjärrvärmenätet. Det krävs således drift dygnet runt under hela året. Bolaget ger således också motstridig information i de båda ärendena.

Det är inte tillräckligt att enbart ha villkor om årsmedelvärde för stoft och kväveoxid, så som bolaget har yrkat. Ifall bolaget ska driva värmeverket som ett spetsvärmeverk skulle årsmedelvärdet bli väldigt lågt även med höga utsläpp de dagar som värmeverket är i drift. I praktiken oreglerade mängder stoftutsläpp skulle emellertid kunna skapa stor olägenhet för närboende i vindriktningen de dagar som värmeverket är i drift. Även bolagets andrahandsyrkande om att onormal drift ska undantas från kraven är otillräckligt och otydligt.

Bolaget har själv angett i sin ansökan att biooljan ska ha en svavelhalt på max 0,05 %.

Nacka Miljövårdsråd har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Överklagande av tillståndet

Efter att den befintliga anläggningen togs i drift har det omliggande naturområdet år 2007 blivit klassat som naturreservat (Flatenreservatet). Området fungerar som en viktig artspridningskorridor och avvattnas till en näringsrik insjö som nyligen klassades som vattenförekomst av EU. Anläggningen innebär även en försämring av naturområdets rekreativa värde. Det är inte lämpligt att bedriva energiproduktion på en naturtomt insprängd i ett naturreservat och det är också tveksamt om det befintliga miljötillståndet hade utfärdats idag eftersom området är omgärdat av naturreservat.

Den gällande översiktsplanen pekar inte ut området för att användas för energi-anläggning. Istället poängteras områdets naturvärden och känsliga karaktär när det gäller artspridning. Lokaliseringen strider således mot den gällande översiktsplanen för området. Eftersom den befintliga anläggningen knappt används, Flatens naturreservat har tillkommit samt då anläggningen inte framgår av översiktsplanen, har Nacka Miljövårdsråd också tolkat det som att anläggningen långsiktigt skulle avvecklas.

Det nollalternativ som redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen bör enligt Nacka Miljövårdsråd motsvara nuvarande drifttid och inte det som medges i tillståndet från 1992. Siffrorna från det nuvarande miljötillståndet från 1992 är irrelevanta då anläggningen under de senaste tio åren enbart använts för reservkraft, vilket inneburit att anläggningen knappt varit i drift. Eftersom nollalternativet således inte stämmer med verkligheten är stora delar av miljökonsekvensbeskrivningen också felaktiga. Om nuvarande drifttid hade använts som nollalternativ hade miljökonsekvensbeskrivningen beskrivit betydligt större negativa konsekvenser för miljön.

Klassningen av recipienten som vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv innebär att inga ökning av förorenat dagvatten till recipienten kan tillåtas. Istället ska dagvattnet renas så att det helst blir renare än innan exploateringen. För det fall mark- och miljödomstolen anser att tillstånd ändå kan meddelas anser, måste det därför införas villkor om mätning av föroreningarna i dagvatten vid recipienten samt att näringsvärden och föroreningar inte får öka. I tillståndet har man valt bort två reningsmetoder för rökgaser (katalytisk och icke-katalytisk rening) på grund av ekonomiska skäl. Nacka Miljövårdsråd anser att rökgaserna bör renas med bästa möjliga teknik. Det ska införas villkor avseende maximala halter av svavelföroreningar, kväveföroreningar och stoft. Halterna får gärna skärpas gentemot vad som beskrivs i handlingarna.

Bemötande av bolagets yrkanden

Mot bakgrund av bolagets överklagande är det oklart om anläggningen är avsedd som reservanläggning eller anläggning med permanent drift. Det är även oklart vilka drifttider anläggningen kommer ha, både nu och i framtiden, och det är inte

möjligt för Stockholms miljökontor att följa upp drifttiderna om dessa inte begränsas i miljötillståndet. I en pågående detaljplanering av fastigheten anges också att överskottsvärmen från den planerade datorhallen ska kunna tas till vara i värmeverket. Detta kräver emellertid ytterligare uppvärmning av varmvatten och därmed kontinuerlig drift av värmeverket.

Ältens fiskeklubb har anfört i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Tillståndet avser ett spetsvärmeverk med en eller två pannor och en drifttid på 1 000–3 500 h/år resp 0–1 000 h/år för de båda pannorna. Med beaktande av den begränsade drifttiden har man fått tillstånd för anläggningen utan bästa möjliga teknik för rökgasrening. Den beslutade rökgasreningen är oacceptabel vid en obegränsad drifttid. Den ändring av villkoret avseende drifttid som bolaget yrkat torde kräva en ny miljöansökan. Vad gäller svavelutsläppen i rökgaserna har bolaget själv ansökt om att få elda med oljor med max 0,05 % svavelhalt och överklagar nu således sin egen begränsning. Att ange maximalt tillåtet svavelinnehåll i biooljorna är angeläget för att begränsa utsläppen i området. Särskilt med beaktande av den begränsade svavelreningen bolaget fått tillstånd för. De känner oro för att bolaget inte är kapabelt att bedriva miljöfarlig verksamhet på platsen. Platsen är omgiven av Flatens naturreservat och recipienten, Ältasjön, är klassad som en vattenförekomst och har ett Natura 2000-område några hundra meter nedströms. Om bolaget ska bedriva miljöfarlig verksamhet på platsen måste minst de av länsstyrelsen angivna begränsningarna gälla.

UTREDNINGEN I MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Mark- och miljödomstolen har gett Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun och Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun möjlighet att i egenskap av remissinstanser yttra sig över överklagandena. Domstolen har också kungjort bolagets överklagande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun har angett sammanfattningsvis följande i sitt yttrande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker yrkandet om att villkor 4 upphävs. Nämnden medger också bolagets andrahandsyrkanden gällande villkor 5, 6 och 8 men anser i övrigt att överklagandet ska avslås.

Nämnden anser att den yrkade ändringen av tillståndsmeningen är en redaktionell justering och att det inte finns något hinder mot att endast uppföra en panna med det givna tillståndet. Nämnden anser därför att tillståndsmeningen inte behöver justeras. Nämnden delar bedömningen att villkoret om drifttid kan bli onödigt begränsande med hänsyn till svårigheterna att förutse driftbehovet. Eftersom bolaget har angett att anläggningen ska drivas som en spets- och reservanläggning tillstyrker nämnden därför att villkor 4 upphävs.

Nämnden anser att det är motiverat att utsläpp till luft regleras även på dygnsbasis. Det är dock rimligt att villkor 5 och 6 justeras så de endast avser normal drift. Även vad gäller villkor 8 anser nämnden att det är motiverat att utsläpp av svavel regleras i villkor och tillstyrker sökandens ändringsyrkande avseende villkor 8.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun har sammanfattningsvis angett följande i sitt yttrande.

Nämnden är positiv till verksamheten som är viktig för att säkra värmeleveransen i södra fjärrvärmenätet. Det är dock viktigt att verksamheten håller utsläpp och övrig omgivningspåverkan på låg nivå, och nämnden anser att de överklagade villkoren behövs för att säkerställa detta. Samtliga villkor bör därför vara kvar.

Villkor 4 behövs eftersom den totala drifttiden påverkar omgivningspåverkan. Villkoret är redan anpassat efter de rimliga drifttider som bolaget har angett i ansökan, samtidigt som det medger utökad drifttid efter godkännande från tillsynsmyndigheten.

Villkor 5 och 6 bör fortsätta omfatta utsläpp när pannorna startar och släcks. Reningen bör anpassas så att den klarar begränsningsvärdenas års- och dygnsmedelvärden. Om villkoren justeras enligt bolagets förslag, så behövs det nya villkor med särskilda begränsningsvärden för start- och stopperioder, samt villkor om start- och stoppfrekvens.

Villkor 8 är viktigt för att säkra att svavelutsläppen hålls på en rimlig nivå. Användningen av lågsvavelhaltig bioolja är inte ett skäl att tillåta högre utsläpp. Däremot kan det motivera att kontrollintervallet sänks, om svaren visar att utsläppsnivåerna klaras med marginal.

DOMSKÄL

Verksamhetens tillåtlighet

Även om den befintliga verksamheten de senaste åren har bedrivits med en begränsad drifttid i förhållande till vad dess tillstånd medger, anser mark- och miljödomstolen att situationen är sådan att nollalternativet vid prövningen bör vara den verksamhet som får bedrivas i enlighet med befintligt tillstånd. Miljöprövningsdelegationen har således tillämpat ett korrekt nollalternativ vid sin prövning. Det som anförts avseende att det redovisade nollalternativet inte är korrekt med anledning av att det tidigare tillståndet inte tagits i anspråk till fullo under de senaste åren medför inte någon annan bedömning.

Den ansökta förbränningsanläggningen, med en eller två pannor, har lokaliserats till en plats där det sedan länge har legat ett värmeverk. Den planerade verksamheten överensstämmer med det ändamål som föreskrivs för området i den gällande detaljplanen. Mark- och miljödomstolen delar också miljöprövningsdelegationens bedömning att de avvikelser från detaljplanen som tillståndet innebär utgör små avvikelser som inte motverkar planens syfte.

Det har inte framkommit några omständigheter som tyder på att anläggningen kommer ha några beaktansvärda negativa effekter på det närliggande naturreservatet. Av de utredningar som har getts in framgår också att de åtgärder som kommer vidtas vid anläggningen innebär att påverkan på dagvattenrecipienten blir lägre än vad som varit fallet vid nollalternativet. Vid en samlad bedömning delar mark- och miljödomstolen därför miljöprövningsdelegationens bedömning att den aktuella lokaliseringen är lämplig och inte strider mot lokaliseringskravet i 2 kap. 6 § miljöbalken. Det som har anförts avseende att anläggningen strider mot översiktsplanen och det som i övrigt anförts i överklagandena medför inte någon annan bedömning. Inte heller i övrigt har det framkommit några skäl för att neka det sökta tillståndet. Yrkandena om att upphäva beslutet att lämna tillstånd till verksamheten ska därför avslås.

Bolagets yrkande om ändring av lydelsen avseende tillståndets omfattning

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra tillståndsmeningen så att det istället för den beslutade lydelsen anges att tillståndet avser en eller två förbränningspannor. Mark- och miljödomstolen konstaterar, även med hänsyn till formuleringen i villkor 2, att det inte finns något hinder mot att tillståndet tas i anspråk endast avseende en av förbränningspannorna. Bolaget ska i sådant fall följa de villkor som gäller för verksamheten med den pannan. Det finns därför inte skäl att ändra tillståndsmeningen så som bolaget har yrkat. Överklagandet i denna del ska därför avslås.

Bolagets yrkande om ändring av villkor 4

Av ansökan framgår att anläggningen endast är avsedd som spets- och reservanläggning. De begränsade drifttiderna har också legat till grund för miljöprövningsdelegationens bedömning att det inte är rimligt att ställa krav på att katalytisk eller icke-katalytisk rening av rökgaser, vilket anses utgöra bästa möjliga teknik för

rening av kväveoxider, ska användas vid anläggningen. Med detta som utgångspunkt bedömer mark- och miljödomstolen att det är miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt att behålla villkoret om högsta tillåtna drifttid för pannorna.

Drifttiderna enligt villkoret är de tider bolaget själv har angett som pannornas högsta beräknade drifttider under ett normalår. Enligt villkoret får bolaget ansöka hos tillsynsmyndigheten om en utökning av drifttiden, om det behövs för att upprätthålla energiförsörjningen. Bolaget kan i god tid ansöka om förlängd drifttid, om det vid någon tidpunkt bedöms finnas risk för att de kvarvarande tillåtna drifttiderna inte är en tillräcklig säkerhetsmarginal för att säkerställa energiförsörjningen vid en oförutsedd händelse. Mark- och miljödomstolen bedömer därför att det inte finns fog för bolagets farhågor om att villkor 4 riskerar att medföra att anläggningen måste tas ur drift trots att behovet av anläggningen kvarstår.

Vid en samlad bedömning anser mark- och miljödomstolen att villkor 4 avseende högsta tillåtna drifttid för förbränningspannorna inte är för långtgående och att miljöprövningsdelegationen har haft fog för att ställa upp villkoret. Vad bolaget anfört i sitt överklagande medför inte någon annan bedömning. Yrkandet om att villkor 4 ska upphävas ska därför avslås.

Bolagets yrkande om ändring av villkor 5 och 6

Mark- och miljödomstolen konstaterar att tillämpliga EU-bestämmelser med dygnsmedelvärden för utsläppshalter av kväveoxider och stoft inte omfattar utsläpp vid icke normal drift, se EU-kommissionens genomförandebeslut (EU) 2017/1442 av den 31 juli 2017 om fastställande av BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU (BAT-slutsatserna). Domstolen anser inte att det är rimligt att i villkor ange dygnsmedelvärden för utsläppshalter av kväveoxider och stoft som gäller även utsläpp vid icke normal drift. Eftersom BAT-slutsatserna gäller parallellt med ett tillståndsvillkor finns det vidare inte skäl för att införa ett särskilt villkor avseende dygnsmedelvärden som i fråga om både icke normal drift och andra avseenden

överensstämmer med BAT-slutsatserna. Istället för den av miljöprövningsdelegationen beslutade lydelsen ska villkor 5 och 6 därför avse årsmedelvärden och ges den lydelse som framgår av domslutet.

Bolagets yrkande om ändring av villkor 8

Mark- och miljödomstolen delar miljöprövningsdelegationens bedömning att det finns behov av ett villkor som reglerar utsläppen av svavel från anläggningen och att svavelutsläppen lämpligen beräknas utifrån bränslets svavelinnehåll. Det som bolaget har anfört utgör inte skäl för att göra någon annan bedömning. Bolagets yrkanden om att villkoret ska ändras ska därför avslås.

Föreningen Rädda Ältasjöns och Nacka Miljövårdsråds yrkanden

Yrkanden om villkor avseende dagvatten

Miljöprövningsdelegationen har i beslutet infört ett villkor som reglerar hur dagvattnet i verksamhetsområdet ska hanteras (villkor 12). Eftersom den ansökta verksamheten innebär en väsentlig minskning av mängden föroreningar i dagvattnet anser mark- och miljödomstolen att detta villkor är tillräckligt för att säkerställa att verksamheten inte kommer medföra någon försämring av vattenkvaliteten i dagvattenrecipienten. Det är därför inte motiverat att reglera utsläppen av föroreningar i dagvattnet genom begränsningsvärden. Yrkandena om att ställa upp ytterligare villkor avseende utsläpp av dagvatten till recipienten, mätningar av föroreningar i recipienten och att näringsvärdena i recipienten inte får öka ska därför avslås.

Yrkandet om villkor avseende transporter

De tillkommande transporterna till följd av den ansökta verksamheten kommer endast utgöra en mycket liten del av den totala trafiken som belastar de vägar som kommer användas. Mark- och miljödomstolen anser därför att transporterna till och från anläggningen inte utgör en följdverksamhet som kan villkorsregleras (jfr NJA 2004 s. 421). Yrkandet om att det ska ställas upp ett villkor om en begränsning av antalet transporter och tidpunkterna för transporterna ska därför avslås.

Yrkande om villkor avseende ursprung för träpellets

Ursprunget för de träpellets som används vid verksamheten kan enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte regleras inom ramen för tillståndet. En sådan reglering får lämpligen hanteras i annan ordning. Yrkandet om att införa ett villkor om att all träpellets utgöras av svenskt och FSC-märkt trä ska därför avslås.

Yrkande om villkor avseende att tillståndet inte får tas i anspråk innan detaljplaneändring och bygglov vunnit laga kraft

Mark- och miljödomstolen instämmer i miljöprövningsdelegationens bedömning att det inte finns något planhinder mot den ansökta verksamheten. Det finns därför inte heller något behov av att införa villkor om att tillståndet inte får tas i anspråk innan en ändring i detaljplanen och bygglov för verksamheten har vunnit laga kraft. Yrkandet om att införa ett villkor avseende att tillståndet får tas i bruk först när detaljplan och bygglov vunnit laga kraft ska därför avslås.

Yrkande om villkor avseende svavelföreningar, kväveföreningar och stoft

Utsläppen av svavelföreningar, kväveföreningar och stoft har i det överklagade beslutet reglerats genom det allmänna villkoret och genom villkor 5 och 6 avseende utsläppshalter för kväveföreningar och stoft samt villkor 8 avseende svavelhalten i biooljan. Mark- och miljödomstolen anser att det inte finns behov av ytterligare villkor om tillåtna halter av svavelföreningar, kväveföreningar eller stoft. Yrkandet om att införa villkor avseende maximala halter av svavelföreningar, kväveföreningar och stoft ska därför avslås.

Yrkande om rening av rökgaser

Mark- och miljödomstolen delar miljöprövningsdelegationens bedömning att det, mot bakgrund av kostnaderna för att installera katalytisk eller icke-katalytisk rening och att verksamheten är en reserv- och spetsanläggning, inte är skäligt att ställa krav på att rena rökgaserna från kväveoxider med katalytisk eller icke-katalytisk rening. Yrkandet om att bästa möjliga teknik för rökgasrening ska användas ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 12 februari 2020.

Anders Lillienau

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har rådmannen Anders Lillienau och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson samt de särskilda ledamöterna [REDACTED] och [REDACTED] deltagit. Beredningsjuristen Emil Carlborg har föredragit målet.

Datum
2018-11-28Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Miljöprövningsdelegationen

Kungörelsedelgivning

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4Stockholm Exergi AB
Ombud: [REDACTED]
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 StockholmINKOM: 2018-12-21
MÅLNR: M 8468-18
AKTBIL: 3

Tillstånd enligt miljöbalken till uppförande och drift av förbränningsanläggning i Skarpnäck, Stockholms kommun

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 40.50-i enligt 21 kap. 9 § miljöprövningsförordningen (2013:251) samt verksamhet enligt industriutsläppsförordningen (2013:250)
SWEREF-kordinater N: 6573619, E: 679359

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken, Stockholm Exergi AB (bolaget), tidigare AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad, med organisationsnummer 556016-9095, tillstånd till uppförande och drift av en förbränningsanläggning på fastigheten Solvärmern 1 i Stockholms kommun.

Tillståndet omfattar två pannor – en biopelletspanna och en bioolja spanna – med en total installerad tillförd effekt om 99 MW, varav högst 20 MW i biopelletspannan.

Tillståndet gäller tills vidare.

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Innan tillståndet tas i anspråk ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten.
3. Anläggningen ska planeras så att avverkning av träd så långt som möjligt undviks. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten.
4. Pelletspannan får drivas högst 3 500 timmar per år. Oljepannan får drivas högst 1 000 timmar per år. Tillsynsmyndigheten får vid behov medge utökning av drifttiden om det behövs för att upprätthålla energiförsörjningen.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

5. Utsläpp till luft från pelletspannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga följande begränsningsvärden.

Emission	Pellets pannan	
	Begränsningsvärdena är beräknade på torr gas och 6 % O ₂	
	Årsmedelvärde mg/Nm ³	Dygnsmedelvärde mg/Nm ³
Stoft	5	10
Kväveoxider	150	200

6. Utsläpp till luft från biooljepannan får, exklusive start- och stopperioder, inte överstiga följande begränsningsvärden.

Emission	Oljepannan	
	Begränsningsvärdena är beräknade på torr gas och 3 % O ₂	
	Årsmedelvärde mg/Nm ³	Dygnsmedelvärde mg/Nm ³
Stoft	10	18
Kväveoxider	200	215

7. Halterna av kväveoxider och stoft i utsläpp till luft ska mätas kontinuerligt.
8. Svavelhalten i använd bioolja får som årsmedelvärde inte överstiga 0,05 %.
9. Avluftning från hantering och lagring av bioolja ska behandlas i kolfilter eller annan teknik med motsvarande eller bättre effekt på reducering av lukt. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten om annan teknik än kolfilter väljs.
10. Om besvärande lukt från verksamheten uppstår i omgivningen ska bolaget snarast vidta åtgärder för att motverka luktolägenheterna.
11. Flytande bränslen, kemiska produkter och avfall ska förvaras och hanteras på sådant sätt att förorening av mark, ytvatten och grundvatten förebyggs. Sådana ämnen ska förvaras med sekundärt skydd, det vill säga inom invallningar eller i dubbelmantlade cisterner. Förvaringen inom invallningar ska ske på ett för ämnet beständigt och tätt underlag. Invallningen ska minst motsvara den största behållarens volym plus tio procent av summan av övriga behållares volym. Vid hantering av sådana ämnen ska tättingar vara monterade på dagvattenbrunnar när det finns risk för kontaminering.
12. Dagvatten ska fördröjas och renas lokalt på området och ledas via oljeavskiljare klass 1 (SS-EN-858) eller oljeavskiljare med motsvarande eller bättre avskiljning innan utsläpp sker till dagvattensystemet. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten om teknik och utformning av dagvattenhanteringen.
13. Spillvatten ska passera oljeavskiljare klass 1 (SS-EN-858) eller oljeavskiljare med motsvarande eller bättre avskiljning innan utsläpp sker till spillvatten-nätet.
14. Buller till följd av verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler än;
50 dBA dagtid helgfri måndag-fredag kl. 06.00-18.00,
45 dBA dagtid lör-, sön- och helgdag kl. 06.00-18.00,

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

45 dBA kväll kl. 18.00-22.00,
40 dBA natt kl. 22.00-06.00.

Buller i Flatens naturreservat får inte överstiga;

40 dBA dagtid kl. 06.00-18.00,
35 dBA kvälls- och nattetid kl. 18-06 samt dagtid lör-, sön- och helgdagar.

Arbetsmoment som kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dBA får inte utföras nattetid (kl. 22.00-06.00).

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar eller immissionsmätningar. Ekvivalentvärdena ska beräknas för faktisk drifttid under de tidsperioder som anges ovan. Kontroll ska ske inom ett år efter det att anläggningen tagits i drift och därefter så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ändrade ljudnivåer, dock minst vart tredje år.

15. Bolaget ska genom effektivisering och hushållning sträva efter att minska den egna energianvändningen i verksamheten. Energianvändningen ska följas och årligen inrapporteras till tillsynsmyndigheten.
16. Kontrollprogram för byggskedet ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast i samband med att tillståndet tas i anspråk och byggarbetena påbörjas.
17. Kontrollprogram för driften ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan anläggningen tas i drift.
18. Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör ska detta i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten. Eventuella kemiska produkter och farligt avfall ska tas omhand i samråd med tillsynsmyndigheten. Bolaget ska vidare i samråd med tillsynsmyndigheten utreda om förorenade områden, inklusive byggnader, finns inom verksamhetsområdet och i sådana fall också ansvara för att efterbehandling sker, efter vederbörlig prövning enligt 10 kap. miljöbalken.

Igångsättningstid

Den med tillståndet avsedda verksamheten ska ha satts igång senast fem år efter det att detta beslut vunnit laga kraft. I annat fall förfaller tillståndet i ej ianspråktaga delar.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen avslår bolagets yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får därmed tas i anspråk först när beslutet har vunnit laga kraft.

Återkallelse av tidigare tillstånd

Miljöprövningsdelegationen återkallar med stöd av 24 kap. 3 § första stycket punkt 6 miljöbalken Länsstyrelsens tidigare meddelade beslut om tillstånd den

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

30 september 1992, dnr 245-1992-606. Återkallelsen av tillståndet gäller från och med att detta beslut har vunnit laga kraft och tillståndet har tagits i anspråk.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Bakgrund

Ansökan föranleds av att den befintliga panncentralen vid Skarpnäcks värmeverk ska ersättas med en ny panncentral på samma plats. Därmed ersätts befintliga pannor som drivs med fossila bränslen med en eller två nya pannor som ska drivas med förnybara bränslen.

Tidigare tillståndsbeslut

I beslut den 30 september 1992 lämnade Länsstyrelsen i Stockholms län dåvarande Stockholm Energi AB tillstånd enligt miljöskyddslagen att vid Skarpnäcks värmeverk installera och ta i drift fyra oljeeldade värmepannor.

Samråd

Samrådsmöte med Länsstyrelsen i Stockholm, Miljöförvaltningen i Stockholms kommun, Skarpnäcks stadsdelsförvaltning och Stockholm Vatten och Avfall AB genomfördes den 2 februari 2017. Därefter har bolaget haft skriftliga samråd med enskilda, organisationer, övriga myndigheter och allmänhet. Samråd har även skett via annonsering i pressen med inbjudan till samrådsmöte som genomfördes den 9 februari 2017. Länsstyrelsen har den 13 mars 2017 meddelat att den planerade verksamheten ingår bland de verksamheter som alltid ska antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 30 juni 2017. Efter kompletteringar kungjordes ansökan den 27 mars 2018 i tidningarna Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Mitt i Söderort. Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning har remitterats till Stockholms och Nacka kommuner, Stockholm Vatten och Avfall AB, Storstockholms brandförsvaret och Länsstyrelsen Stockholm. Yttranden har kommit in från Miljöförvaltningen och Stadsledningskontoret i Stockholms kommun, Nacka kommun, Stockholm Vatten och Avfall AB, Storstockholms brandförsvaret, Svenska kraftnät AB, Ältens fiskeklubb, Ältasjöns fiskevårdsområdesförening, Föreningen rädda Ältasjön och Nacka miljövårdsråd. Länsstyrelsen har avstått från att yttra sig. Bolaget har fått tillfälle att bemöta yttrandena. Ett förslag till beslut har kommunicerats med bolaget. Miljöprövningsdelegationen har bedömt att ett offentligt sammanträde inte behövs.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

ANSÖKAN MED YRKANDEN, FÖRSLAG TILL VILLKOR OCH ÅTAGANDEN

Yrkanden

Stockholm Exergi AB (bolaget) ansöker om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att vid Skarpnäcks värmeverk ersätta de befintliga pannorna med en eller två nya pannor (en biopelletsspanna och en bioolja spanna) med en total installerad tillförd effekt om högst 99 MW, varav högst 20 MW i biopellets pannan, samt installera och ta i drift den kringutrustning som krävs för denna spanna eller dessa pannor, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan och i övrigt i ärendet.

Bolagets ursprungliga yrkande rörde även tillstånd till den befintliga verksamheten. Yrkandet i den delen har emellertid återkallats.

Förslag till villkor

Bolaget har som det slutligen bestämts föreslagit följande villkor.

1. Verksamheten, inklusive åtgärder för att begränsa vatten- och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden i ansökningshandlingen och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig om inte annat framgår av nedanstående villkor.
2. Om oljehalten i utgående vatten från oljeavskiljare till spillvattennätet, mätt som oljeindex, överskrider 50 mg/l ska oljeavskiljaren utan dröjsmål saneras.
3. Bolaget ska genom effektivisering och hushållning sträva efter att minska den egna energianvändningen i verksamheten. Energianvändningen ska följas och årligen inrapporteras till tillsynsmyndigheten.
4. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än
50 dB(A) dagtid, måndag-fredag (kl. 06-18)
40 dB(A) nattetid (kl. 22-06)
45 dB(A) övrig tid.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) får inte utföras nattetid (kl. 22-06).

5. Innan verksamheten eller någon väsentlig del därav upphör ska bolaget till tillsynsmyndigheten ge in en plan avseende efterbehandling av de föroreningar som verksamheten kan ha gett upphov till.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

6. Bolaget ska ha upprättat ett reviderat kontrollprogram innan den planerade pannan/de planerade pannorna tas i drift. Kontrollprogrammet ska ange mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetod.
7. Kemiska produkter, flytande avfall och farligt avfall ska förvaras så att föroreningar inte kan nå spill- eller dagvattennätet.
8. Bolaget ska senast tre månader innan anläggningen tas i ha upprättat och till tillsynsmyndigheten redovisat rutiner avseende underhåll och skötsel av dagvattenreningen. I dessa rutiner ska anges vilka underhållsåtgärder som ska vidtas och hur ofta åtgärderna ska vidtas.

Bolaget yrkar även att Miljöprövningsdelegationen ska överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva villkor med anledning av bolagets redovisning enligt det ovan föreslagna villkor 8.

För det fall Miljöprövningsdelegationen skulle komma fram till att planhinder föreligger har bolaget dessutom föreslagit ett villkor med den innebörden att sökt tillstånd får tas i anspråk först då erforderlig detaljplaneändring vunnit laga kraft.

Vidare har bolaget uppgett att de begränsningsvärden som anges i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar respektive det BAT-referensdokument som antagits för stora förbränningsanläggningar (LCP) den 31 juli 2017 kommer att kunna innehållas, att de bör utgöra en tillräcklig reglering av luftutsläppen och att särskilda villkor i denna del inte behöver föreskrivas.

För utsläpp till vatten från den utökade verksamheten föreslås ett villkor avseende oljehalten i det vatten som leds till kommunen spillvattennät. Något motsvarande villkor för utsläpp till kommunens dagvattennät har inte föreslagits, eftersom det är svårt att kvantifiera detta utsläpp med den noggrannhet som krävs för att kunna föreskriva ett utsläppsvillkor. Dessutom är utsläppet svårt att påverka, då det i hög grad är beroende av den nederbörd som faller på verksamhetsområdet. Bolaget har dock åtagit sig att uppföra de anläggningar för fördröjning och rening som beskrivits i miljökonsekvensbeskrivningen med underbilaga och kommer att vara bundet vid detta åtagande genom det allmänna villkoret. Något särskilt villkor behöver därmed inte föreskrivas.

Verkställighetsförordnande och igångsättningstid

Bolaget begär omedelbar verkställighet av det beslut vari sökt tillstånd meddelas och har anfört följande.

Bolaget räknar med att kunna fatta ett investeringsbeslut avseende den planerade utökningen under 2018. Om detta beslut blir positivt kommer verksamheten att påbörjas omgående. Av det skälet och eftersom något hinder mot tillåtligheten inte bedöms föreligga bör ett verkställighetsförordnande kunna medges. Den planerade förnyelsen av Skarpnäcks värmeverk är ett viktigt steg i strävan mot

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

100 % icke-fossila bränslen i bolagets fjärrvärmeproduktion, och det möjliggör även ett tillvaratagande av spillvärme från en eventuell, framtida datahall på den närliggande fastigheten. Då den planerade ombyggnaden av värmeverket är omfattande och därmed tidskrävande, behöver arbetena komma i gång snarast möjligt. Den effektiva anläggningstiden för de nya pannorna med kringutrustning bedöms uppgå till ca 28 månader, vilket innebär att den utökade verksamheten i bästa fall skulle kunna sättas igång under första kvartalet 2021. Med hänsyn till risken för förseningar bör dock igångsättningstiden bestämmas till fem år.

Åtaganden

Av ansökningshandlingarna framgår bl.a. följande åtaganden.

Driften

- Utsläpp till luft minimeras genom bränsleval och optimering av förbränningen samt stoftrening i multicyklon och el- eller spärfilter.
- Följande värden kommer att kunna innehållas.

Emission	Fast biobränsle (begränsningsvärde) - Pellets pannan		
	Utsläppen är beräknade på torr gas och 6 % O ₂ för träpellets		
	Begränsningsvärde	Årsmedelvärde	Dygnsmedelvärde
	mg/Nm ³	mg/Nm ³	mg/Nm ³
Stoft	20	5	10
Svaveldioxid	200	70	175
Kväveoxider	250	150	200
Saltsyra	-	7	12
Vätefluorid	-	1	-
Kvicksilver	-	0,005	-

Emission	Flytande biobränsle (begränsningsvärde) - Oljepannan		
	Utsläppen är beräknade på torr gas och 3 % O ₂ för flytande bränsle.		
	Begränsningsvärde	Årsmedelvärde	Dygnsmedelvärde
	mg/Nm ³	mg/Nm ³	mg/Nm ³
Stoft	20	10	18
Svaveldioxid	350	175	200
Kväveoxider	300	200	215

- Transportluft som används vid lossning av pellets passerar filter innan utsläpp till atmosfären sker.
- Transporter av bränsle och aska kommer att ske under dagtid.
- Aska från pellets pannan ska i möjligaste mån återföras till skogen.
- De anläggningar för fördröjning och rening av dagvatten som beskrivits i miljökonsekvensbeskrivningen med underbilaga kommer att uppföras i linje med rekommendationerna från Stockholm Vatten och Avfall,
- Dagvattensystemet förses med avstängningsventil på utgående ledning för att förhindra utsläpp vid eventuella läckage, spill, olyckor eller förorenat brandvatten.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

- Släckvatten som uppkommer inne i byggnader avleds till kassun under byggnad.
- Oljesystemet ska förses med påkörningsskydd samt att oljeledningar utformas och förläggs så att risk för läckage minimeras.

Bygghfasen

- Två särskilt skyddsvärda träd kommer att bevaras och skyddas.
- Samråd sker med länsstyrelsen innan träd avverkas i naturområdena öster och norr om anläggningen.
- För att kompensera för de eventuella konsekvenser som kan uppstå om träd behöver tas ned föreslås följande kompensationsåtgärder:
  - Olika typer av fågelholkar och mulmholkar sätts upp.
  - Nya ekar, andra träd och buskar planteras.
  - De uppvuxna träd som avverkas läggs ut i området.
- Byggvatten kommer att avledas till spillvattennätet endast om det uppfyller de krav som Stockholm Vatten och avfall ställer. Byggvatten som inte uppfyller dessa krav kommer att samlas upp och transporteras bort med tankbil.
- Drivmedel, oljor och andra kemiska produkter som uppfyller kriterier för miljömärkning ska väljas framför andra.
- Absorberingsmedel ska finnas tillgängligt för att minimera riskerna för spridning av eventuella oljespill.
- Naturvårdsverkets riktlinjer gällande buller från byggarbetsplatser kommer att följas.
- Vid behov vidtas åtgärder för att undvika besvärande damning utanför området.

BOLAGETS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Av ansökningshandlingarna och vad bolaget i övrigt angett framgår bland annat följande.

Bolaget har för avsikt att ersätta de befintliga pannorna i Skarpnäcks värmeverk, vilka drivs med fossila bränslen i form av eldningsolja, med en eller två nya pannor, vilka kommer att drivas med biobränslen. Syftet med denna förändring är att säkerställa en långsiktig och hållbar produktion av fjärrvärme i Skarpnäck med omgivningarna. Dessutom bidrar förändringen till att bolaget ska kunna uppnå sitt mål om att senast 2030 använda enbart fossilfria bränslen.

Skarpnäcks värmeverk består för närvarande av fem oljeeldade hetvattenpannor med en gemensam, 47 m hög, skorsten. Pannorna drivs med eldningsolja (EO3). De befintliga pannorna med tillhörande byggnader kommer att rivas.

De planerade pannan/pannorna kommer att ha en total tillförd effekt om maximalt 99 MW. Om endast en panna installeras, kommer den att drivas med bioolja. Om

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

även en andra panna installeras, kommer den att drivas med träpellets med en tillförd effekt om maximalt 20 MW.

Pellets pannan kommer att utformas med rosterteknik. Rökgaserna från pannan kommer att ledas genom en multicyklon och ett elfilter/spärrfilter för att sedan släppas ut genom en ny ca 40 m hög skorsten. Aska från pannan kommer att samlas i en sluten container.

Pelletsen kommer att transporteras till värmeverket med bil och lossas till en silo. Luft som trycks ut från silon vid lossningen kommer att ledas genom filter. Från silon kommer pelletsen att ledas till pannan via inbyggda transportörer.

Biooljepannans rökgaser kommer att ledas genom el- eller spärrfilter och därefter släppas ut genom den ovan angivna skorstenen. Biooljan kommer att transporteras till värmeverket med tankbil och lossas till en cistern försedd med övervakat sekundärskydd och filter för den avluftning som kommer att behöva ske. Från cisternen pumpas oljan till pannan via filter och uppvärmare.

De allmänna hänsynsreglerna

Kunskapskravet (2 §): Bolaget har bedrivit verksamhet med produktion av värme och kyla under lång tid och har därmed skaffat sig den kunskap som krävs för verksamheten enligt 2 kap. 2 § miljöbalken.

Försiktighetskravet (3 §): Genom de skyddsåtgärder som bolaget vidtagit och avser att vidta bedöms negativa effekter kunna begränsas i skälig utsträckning. Åtgärderna bedöms motsvara bästa teknik enligt vad som framgår av det BREF-dokument som är relevant för verksamheten. Försiktighetskravet i 2 kap. 3 § bör därmed vara uppfyllt.

Produktvalskravet (4 §): Genom det miljöledningssystem som tillämpas och kommer att tillämpas för anläggningen säkerställs att produktvalskravet innehålls såväl vid val av nya kemiska produkter som då möjligheter till ersättning av valda produkter med mindre farliga alternativ uppkommer.

Hushållnings- och kretsloppskravet (5 §): Den sökta verksamheten bedöms innebära god hushållning med resurser.

Lokaliseringskravet (6 §): Den utförda lokaliseringsutredningen visar att den valda lokaliseringen utgör det från miljösynpunkt bästa alternativet av de alternativ som är möjliga med utgångspunkt från ändamålet med de sökta verksamheterna. Den sökta verksamheten innebär inte någon ändring av användningen av mark- och vattenområden, vilket innebär att 2 kap. 6 § 2 st. inte är tillämpligt.

För det område inom vilket Skarpnäcks värmeverk är lokaliserat och i vilket även den planerade förändringen kommer att genomföras gäller en av Länsstyrelsen

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

den 16 december 1982 fastställd stadsplan. Som framgår av bifogad kopia av plankartan står den sökta verksamheten inte i strid mot denna detaljplan.

Verksamhetsbeskrivning

Lokalisering

Skarpnäcks värmeverk är beläget mellan väg 229, Tyresövägen, i norr och Flatenvägen i söder. Nordväst om anläggningen ligger bostadsområdet Skarpnäcks gård. Närmsta bostadshus ligger på ett avstånd av cirka 320 meter från anläggningen. Nordost om anläggningen ligger Ältasjön. Området där anläggningen är belägen berörs av riksintresse för kommunikationsvägar (Bromma Stockholm Airport). Där uppgår höjdbegränsningen till 162,96 möh. Anläggningens höjd över havet, inklusive skorsten, kommer att understiga 100 möh och påverkar därför inte den höjdbegränsande ytan.

I anläggningens närhet finns flera naturreservat. De närmast belägna är Flatens naturreservat och Nackareservatet. Båda dessa ingår som viktiga delar i en av Stockholms gröna kilar, Tyrestakilen. På lite längre avstånd återfinns i nordost Älta mosse-Strålsjön samt Strålsjön-Erstavik. Inom Nackareservatet ligger Natura 2000-området Söderby-Dammtorpssjön (SE110169) cirka en kilometer norr om anläggningen.

Cirka 2,4 kilometer nordost om anläggningen återfinns ett riksintresseområde för kultur-miljön, Erstavik (ID 438). På cirka två kilometers avstånd, nordväst om anläggningen, återfinns två riksintressen för kulturmiljön, Pungpinan i Skarpnäck (ID 467) och Skogskyrkogården (ID 440). Det senare är en historiskt och arkitektoniskt mycket viktig begravningsplats och är ett av Sveriges världsarv.

I Stockholms stads översiktsplan, Promenadstaden, från 2010 anges området vid Skarpnäcks värmeverk som ett ”Större område för stadens tekniska försörjning”. För närvarande pågår ett arbete med att uppdatera översiktsplanen. I förslaget som tagits fram till samrådet anges området vid värmeverket som ”Särskilt verksamhetsområde” för bland annat teknisk försörjning. Vidare anges också området mellan Flatensreservatet och Nackareservatet som ett utvecklingsområde för ekologiska samband där förstärkningar föreslås i den regionalt betydelsefulla gröna infrastrukturen. Samtidigt kan också rekreativa kvaliteter utvecklas för att berika närmiljön. (Stockholms stad, 2016)

Gällande detaljplan för området runt värmeverket vann laga kraft i mars 1982. Planbestämmelserna för aktuellt område (J) anger att detta ska användas för industriändamål (fjärrvärmeanläggning). Detaljplanen anger att utöver högsta höjd för byggnader får skorsten uppföras till högst 100 meter över kommunens nollplan. Planerad verksamhet vid Skarpnäcks värmeverk föranleder inte behov av någon ny detaljplan.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Planerad verksamhet

Anläggningen omfattar möjlighet till att installera två pannor med tillhörande kringutrustning, från bränslehanteringssystem till utgående distribution av fjärrvärme. Anläggningens storlek planeras bli upp till 99 MW tillförd effekt. Bränslelager för bioolja respektive träpellets uppförs. Erforderlig rökgasreningsutrustning och skorsten installeras. Även utrymmen för service och personal kommer att uppföras. Befintlig ackumulator, med en volym av 800 m³ kommer att finnas kvar och nyttjas, liksom befintliga fjärrvärmeledningar. Fördelningsstation för elnätet, med ställverk och 220 kV transformator, berörs inte och blir därmed kvar. De nya byggnaderna planeras att bli upp till 20 meter höga att jämföra med den befintliga ackumulatortanken som är cirka 25 meter hög. Skorstenen planeras att bli cirka 40 meter hög.

Anläggningen kommer att användas som spets- och reservanläggning där pelletspannan, med sin lägre driftkostnad, får en längre drifttid än biooljepannan. I ett framtida scenario kan även anläggningen komma att kompletteras med värmepumpar för att nyttiggöra spillvärme från ett närliggande datacenter, om detta uppförs. Beräknad drifttid är mellan 1 000 och 3 500 timmar under ett normalår för pelletspannan medan drifttiden för oljepannan beräknas till mellan 0 och 1 000 timmar. Detta gäller även i ett eventuellt framtida scenario med värmepumpar och datacenter.

För vintermånaderna beräknas drift av pelletspannan ske vid utomhustemperatur lägre än noll grader, medan biooljepannan endast används vid enstaka timmar och dagar med extra kall väderlek eller som reserv för att kunna upprätthålla värmeleveransen. Vardera pannan kan valfritt regleras mellan ca 25-100 % av sitt effektområde med bibehållen effektivitet. Under ett normalår produceras ca 30 GWh värme, fördelat ungefär lika på de olika bränslena. Ett extremår representerar det maximala behov som kan uppstå om flera faktorer bidrar åt samma håll såsom mycket kall väderlek samtidigt som flera andra pannor i systemet är ur funktion. Bränslebehovet uppgår då till ca 3 500 ton träpellets och ca 1 700 m³ bioolja. Bränsle körs med lastbil till anläggningen och förvaras i nyuppförda bränsleförråd. Antal transporter med bränsle beräknas som mest uppgå till ca 180 per år.

Pellets pannan: Den tillförda effekten uppgår till maximalt 20 MW. Pannan planeras att utföras med rosterteknik. Bränslet i pannan kommer att utgöras av träpellets. Bränslet transporteras till anläggningen med bulkbil och tömning sker i för ändamålet avsedd silo med en lagringskapacitet på cirka 500-800 m³. Tömningen görs med hjälp av ett luftflöde och transportluften filtreras från damm innan den släpps ut i atmosfären. Den bränslemängd som kan lagras på anläggningen motsvarar cirka fyra dygns full last. Bränslet transporteras in till pannan via transportör. Ett säkerhetssystem enligt gällande normer kommer att finnas för att förhindra brand.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Biooljepannan: Utförandet av panna och brännare är i stort sett likadant som när fossil olja förbränns. Bioolja är ofta något mer korrosiv och har ofta något högre askhalt. Oljesystemet utförs därför i korrosivbeständigt material. Oljan pumpas via filter och oljeförvärmare till brännarna som är särskilt anpassade för vald kvalitet av olja. Pannan parallellkopplas med pellets pannan mot fjärrvärmenätet och därmed kan de användas oberoende av varandra.

Utsläpp till luft

Bioolja väljs i första hand med tillräckligt lågt kväve- och svavelinnehåll så att utsläppskraven innehålls avseende kväveoxider respektive svaveldioxid. Några exempel på biooljors innehåll visas i tabell nedan. Stora variationer förekommer inom de angivna grupperna och det tas fram nya produkter varje år baserat på tillgång och efterfrågan.

	Lätt bioolja	Bioolja	Tallbecksolja
Effektivt energivärde, MJ/kg	36	37	37
Askinnehåll, %	0,03-0,05	0,03-0,05	0,3-0,6
Svavelinnehåll, ppm (%)	50-100 (0,005-0,01)	200-300 (0,02-0,03)	2000-5000 (0,2-0,5)
Syratal, mg KOH/g	<25	70-80	80-130
Lagringstemperatur, °C	>-5	20-30	45-60
Förbränningstemperatur °C	20	50-60	90-110

Erforderlig stoftrening, anpassad efter askhalt i vald oljekvalitet, planeras även för biooljepannan i form av elfilter eller spärrfilter. Avskild aska leds till separat slutna container.

Om mer kvävehaltiga bränslen skulle komma att användas i framtiden, i någon av pannorna, kan kompletterad NO_x-rening behövas. Utrymme lämnas i panna för att senare kunna komplettera med ammoniakinsprutning genom SNCR som är en ickekatalytisk reduktion av kväveoxider. Eventuella framtida förändringar i BAT-krav kan också vara anledning till att ha teknisk möjlighet för framtida komplettering.

Emissionen av NO_x beräknas vara 150 respektive 200 mg/Nm³ som årsmedelvärde genom val av bränsle och med förbränningstekniska åtgärder. Med SNCR skulle nivån kunna vara ca 100 respektive 140 mg/Nm³, men då med visst ammoniakslip. Med SCR-teknik skulle motsvarande emission kunna bli 75 respektive 100 mg/Nm³. Det årliga utsläppet skulle för sökt alternativ minska med 2 ton/år respektive 3 ton/år med SNCR/SCR. Investeringskostnad för SNCR beräknas till ca 5-7 mkr för båda pannorna medan SCR skulle beräknas kosta 40-60 mkr. Enbart sett till initial investeringskostnad innebär det mycket höga kostnader sett till varje producerad MWh (ca 20 respektive 150 kr/MWh) eller per kg reducerad NO_x (300 respektive 1 700 kr/kg NO_x). Detta kan jämföras med NO_x-avgiften som i Sverige är 50 kr/kg NO_x före återföring. Med den begränsade årliga drifttiden bedöms inte kostnaden för installation av SNCR eller SCR vara motiverad för den sänkta nivån av NO_x-emission.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

För stoftrening kan elfilter eller spärrfilter användas. Med avsedda bränslen med låg askhalt förväntas erforderlig rening uppnås med elfilter för respektive panna. Med spärrfilter kan även viss rening ske av svaveldioxid (SO₂) för uppfyllande av emissionskrav ifall svavelrik bioolja skulle komma att användas. Förberedelse görs i pannorna med plats för eventuell senare komplettering med SNCR om så skulle erfordras. En annan teknik som passar större förbränningsanläggningar och med längre årlig drifttid är SCR (selektiv katalytisk reduktion).

Nedan redovisas förväntat utsläpp till luft från den nya anläggningen i Skarpnäck enligt sökt alternativ med fast respektive flytande bränsle. Dessutom redovisas begränsningsvärden enligt SFS (2013:252) samt förväntade BAT för nya pannor som är 50 - 100 MW. Storleksspännet gäller med anläggningens totala tillförda effekt för alla pannor på anläggningen.

Utsläppskraven gäller under normal drift och efter mätfelsavdrag, alltså räknas inte uppstartsforlopp och stopperioder. Mätvärden ska följas upp på timme, dygn, månad och år. Schablonvärden för validering av mätvärdena mot mätosäkerhet är 10 – 30 % på de olika delarna.

Kraven från SFS (2013:252) är att under kalenderåret

- ska inget validerat månadsmedelvärde överskrida begränsningsvärdet
- inget validerat dygnsmedelvärde överskrida 110 procent av begränsningsvärdet
- minst 95 procent av de validerade timmedelvärdena understiga 200 procent av begränsningsvärdet.

Genomsnittsvärden för månader ska valideras för mätosäkerhet genom att multiplicera uppmätta genomsnittsvärden i fråga om

- kolmonoxid med 0,90
- svaveldioxid med 0,80
- kväveoxider med 0,80 och
- stoft med 0,70.

Dessa validerade värden är de värden som ska jämföras med begränsningsvärdena.

Maximala emissioner till luft från Skarpnäcks pelletspanna med begränsningsvärde framgår av nedanstående tabell. Utsläppen är beräknade på torr gas och 6 % O₂ för träpellets.

Emission	Fast biobränsle (begränsningsvärde)		
	Begränsningsvärde SFS 2013:252 ny panna 50-100 MW	Årmedelvärde BAT ny panna 50-100 MW	Dygnsmedelvärde BAT ny panna 50-100 MW
	mg/Nm ³	mg/Nm ³	mg/Nm ³

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Stoft	20	5	10
Svaveldioxid	200	70	175
Kväveoxider	250	150	200
Saltsyra	-	7	12
Vätefluorid	-	1	-
Kvicksilver	-	0,005	-

Maximala emissioner till luft från Skarpnäcks biooljepanna med begränsningsvärde framgår av nedanstående tabell. Utsläppen är beräknade på torr gas och 3 % O₂ för flytande bränsle.

Emission	Flytande biobränsle (begränsningsvärde)		
	Begränsningsvärde SFS 2013:252 ny panna 50-100 MW	Årsmedelvärde BAT ny panna 50-100 MW	Dygnmedelvärde BAT ny panna 50-100 MW
	mg/Nm ³	mg/Nm ³	mg/Nm ³
Stoft	20	10	18
Svaveldioxid	350	175	200
Kväveoxider	300	200	215

I BREF, final draft, anges att emissioner av koloxid, CO, bör hålla sig under 250 mg/Nm³ som indikativ gräns för träpellets respektive 30 mg/Nm³ för bioolja.

De förväntade emissionerna från Skarpnäcks värmeverk kommer att understiga de gällande kraven för medelvärde avseende år, månad, dygn och timme. Som framgår av tabellerna är de nivåer som anges i BAT en kraftig åtstramning från tidigare gränser och bör därmed vara gällande för anläggningen i Skarpnäck.

Tabellen nedan visar det årliga förväntade maximala utsläppet för sökt alternativ. Dessutom visas det förväntade utsläppet motsvarande ett extremår.

Emission	Enhet	Förväntat utsläpp till luft per år	
		Sökt alternativ	Extremår
Stoft	ton/år	0,28	0,68
Svaveldioxid	ton/år	4,6	10,8
Kväveoxider	ton/år	6,7	16,9

Jämfört med sammantaget nollalternativ innebär sökt alternativ att årliga utsläpp av samtliga uppräknade emissioner ökar beroende på ökad effekt och ökad drifttid. Minskning av minst denna nivå sker på annan anläggning. Det blir en kraftig minskning av CO₂-utsläpp jämfört med tidigare efter övergång till fossilfria bränslen.

Vattenanvändning och dagvatten

En mycket begränsad mängd vatten kommer att användas i anläggningen. Möjlighet finns att i nödfall fylla fjärrvärmesystemet inklusive ackumulatortank, men normalt görs det från annan plats inom fjärrvärmesystemet. Pannorna avses

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

att kopplas direkt med fjärrvärmenätet alternativt via värmeväxlare. I båda fallen kommer vatten att beredas på annan anläggning.

Övrigt vatten för anläggningen används till rengöring av anläggningen och befuktning av aska innan transport samt beredskap för brandsläckning. En begränsad mängd vatten används även för personaländamål. Totalt antas förbrukningen av kommunalt tillsatsvatten uppgå till ca 500 m³ för samtlig användning under ett normalt år.

Dagvatten är beräknat enligt praxis med 10-årsregn, varaktighet 10 minuter, med 25 % klimatpåslag. Flödet efter ett sådant regn är beräknat till 142 l/s. Detta ska genom fördröjande åtgärder begränsas till ca 17 l/s. Sanitära avlopp och golvbrunnar i anläggningen leds till kommunalt spillvattennät via oljeavskiljare med larm. Dagvatten, bestående av regnvatten från främst tak och hårdgjorda ytor, renas och fördröjs för att uppnå miljö kvalitetsnormer för Ältasjön samt Stockholms stads riktlinjer. Det planeras upphöjda växtbäddar, makadammagasin och oljeavskiljare för detta, samt avstängningsmöjlighet innan dagvattnet leds vidare.

Utsläppskontroll

För vardera pannan planeras kontinuerlig mätning av stoft, NO₂, NO, CO, och O₂. SO₂ beräknas utifrån bränslets svavelinnehåll och kontrollmäts efter varje 700 timmars drifttid, eller minst varje år. Mätuttag för flödesmätning placeras på raksträcka av rökgaskanal före skorsten, alternativt i skorsten, medan uttag för gasanalys placeras på lämplig plats på rökgaskanalen. Kalibrering av mätinstrument sker återkommande. Vid periodiska jämförande mätningar med hjälp av ackrediterad mätfirma mäts samma parametrar för utvärdering enligt relevanta standarder. För att minimera emissionerna från pannan sker även kontinuerlig mätning och uppföljning av driftparametrar såsom temperaturer, tryck och flöden i processen, dessa signaler används för processens styrning och övervakning.

Mätresultaten från de kontinuerliga emissionsmätningarna sammanställs och presenteras som medelvärde av timme, dygn, månad och år när anläggningen är i drift och rapporteras årligen i miljörapport. Mätfrekvensen justeras efter vad som råder rådande lagar och krav. Vätefluorid (HF), Saltsyra (HCl) och kvicksilver (Hg) planeras att mätas årligen.

Eventuell olja separeras från vatten i oljeavskiljare med larm som avses installeras både för dagvatten och för avloppsvatten där risk kan finnas för oljekontaminering. För dagvatten sker rening i kombination med fördröjande av utgående flödet. Dagvatten och spillvatten övervakas genom periodisk provtagning i utvalda kontrollpunkter.

Gällande krav på högsta bullernivå vid naturområde och vid närmaste bostadshus från anläggningen på olika tider kommer att innehållas. Kontrollmätning kommer

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

att ske när behov uppstår, som kan vara när verksamheten förändras eller vid annan misstanke om ökat buller.

Restprodukter

Det avfall som uppkommer i anläggningen är främst förbränningsrester. Avfall från underhåll av anläggningen tas med av personalen till miljöstation på annan plats. Verksamheten är certifierad enligt ISO 14001. Avfallet sorteras i enlighet med miljöinstruktionen för avfallshanteringen hos Fortum. Den som utför aktiviteter som leder till uppkomst av avfall är ansvarig för att följa avfallsinstruktionen. Avfallsmängderna redovisas i den årliga miljörapporten.

I följande tabell redovisas de ungefärliga mängder av aska som uppkommer vid anläggningen.

Alternativ	Mängd aska under normalår (ton/år)	Mängd aska under extremår (ton/år)	Hantering
Sökt alternativ pelletspanna	18	45	I möjligaste mån återföring till skogen
Sökt alternativ bioolja	0,5	1,2	Godkänd mottagare

Kemikalier

Vid anläggningen används kemikalier i mycket små mängder. Främst utgörs dessa av driftkemikalier såsom smörjmedel, för rengöring och underhåll, samt drivmedel för personal- och bränsletransport. Genom att processvatten bereds på annan anläggning förväntas inget behov av kemikalier för denna process.

Resursförbrukning

Resurs	Mängd normalår	Mängd extremår	Enhet
Träpellets	3 500	8 200	Ton
Bioolja	1 600	3 900	Ton
Hjälpel	1	2	GWh
Stadsvatten	500	800	m ³
Övriga kemikalier	50	100	Kg

Anläggningsarbeten

Planerad exploatering sker på redan ianspråktagen industrimark, detaljplanelagd för fjärrvärmeverk. Anslutningsmöjligheter från vägar är mycket god och det bedöms inte uppstå några begränsningar under anläggningstiden. Sprängning kommer troligtvis inte att genomföras alls, eller endast i begränsad omfattning. För dagvattensystemet kan begränsad bergborring bli nödvändig. Befintliga ledningssystem inom, eller i angränsning till, fastigheten kommer att anslutas.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Miljökonsekvensbeskrivning

Nollalternativ och alternativ lokalisering

Nollalternativet innebär att ingen ny anläggning uppförs utan den nuvarande anläggningen drivs vidare i befintligt skick och används liksom idag som spets- och reservanläggning. Det innebär vidare att fossil olja fortsättningsvis behöver användas för att producera fjärrvärme till boende och verksamheter i södra Stockholmsområdet när effektbehovet tillfälligt ökar eller när underhåll sker i andra delar av fjärrvärmenätet.

Alternativa lokaliseringar har utretts. För att uppfylla verksamhetens ändamål behöver den valda lokaliseringen i detta fall uppfylla båda kriterierna: Ökad effekt och ökad leveranssäkerhet.

Befintliga anläggningar som utretts är Älvsjö, Årsta, Högdalen, Hammarby och Skarpnäck. Nya exploateringar som utretts är lokaliserade i Farsta industriområde och Nacka (Vikdalsvägen).

Etablering av verksamhet i Stockholm medför per automatik att flera, ibland motstående, intressen berörs. Flera av de studerade alternativen medför inte bara ändring av själva produktionen utan skulle även behöva inbegripa större ombyggnationer av fjärrvärmenätet för att kunna distribuera tillkommande effekt. Farsta industriområde och Nacka (Vikdalsvägen) ligger båda inom områden som omfattas av utvecklingsprogram. Farsta industriområde avses utvecklas till livsmedelscentrum och Nacka ingår i programområde Nacka Forum med syfte att utreda byggrätter för nya bostäder. Detta medför att sannolikheten för att kunna etablera värmeverk på dessa platser avsevärt sjunker.

Såväl Hammarbyverket som Skarpnäcks värmeverk har bedömts som möjliga platser för utökad effekt. Inget av de kvarvarande alternativen är helt utan påverkan. Hammarby ligger mycket nära bostäder medan Skarpnäck ligger mellan naturreservat. Båda lokaliseringarna bedöms vara möjliga och lämpliga för ökad energiproduktion om vederbörliga åtgärder vidtas.

Sammantaget bedöms Skarpnäck vara den mest lämpliga lokaliseringen för att uppnå ansökans syfte. Distributionsmöjligheterna är goda och platsen bidrar till ökad leveranssäkerhet då den är belägen tämligen långt ut på nätet och därmed ökar redundansen. Med modern utformning och teknik bedöms störningarna för det närliggande naturreservatet kunna minimeras.

Alternativ utformning

Alternativa utformningar av en sådan anläggning som den i Skarpnäck skulle kunna vara att öka värmeproduktionen genom en rökgaskondensator eller att producera el i kombination med värmeproduktionen. Den begränsade drifttiden gör det dock inte fördelaktigt att producera el. Bioolja och träpellets har låg fukthalt varför inte rökgaskondensator är fördelaktigt med dessa bränsleval.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Vad gäller rening av rökgaser skulle kompletterande rening av kväveoxider kunna komma att behövas om mer kvävehaltiga bränslen skulle användas. Icke-katalytisk reduktion av kväveoxider med hjälp av ammoniakinsprutning (SNCR) eller selektiv katalytisk reduktion (SCR) kan då vara möjliga tekniker. Kostnaden för SNCR eller SCR blir 300 respektive 1 700 kr per kilogram reducerad kväveoxid. Detta kan jämföras med kväveoxidavgiften som i Sverige är 50 kr/kg NO_x före återföring. Med den begränsade årliga drifttiden bedöms inte kostnaden för installation av SNCR eller SCR vara motiverad för den sänkta emissionen. Förberedelse görs ändå tekniskt i pannorna med plats för eventuell senare komplettering med SNCR om så skulle erfordras, exempelvis till följd av att mer kväverika bränslen skulle användas i framtiden eller om högre krav på rening av kväveoxider skulle ställas.

För rening av stoft kan elfilter eller spärrfilter användas. För bränslen med låg askhalt förväntas erforderlig rening uppnås med elfilter. Med spärrfilter kan även viss rening av svaveldioxid ske. Detta kan vara aktuellt för att uppfylla emissionskrav, om svavelrik bioolja skulle användas.

Biobränsle väljs för att bidra till ett hållbart samhälle och minska klimatpåverkan. För anläggningen i Skarpnäck har bioolja och träpellets valts. Användning av andra fasta biobränslen kräver att ytor för lagring av bränsle behöver finnas och bränslehanteringen behöver ske slutet. Vid anläggningen i Skarpnäck finns inte tillräckliga ytor tillgängliga för att hantera lagring av till exempel träflis.

Utsläpp till luft

Den planerade verksamheten ger upphov till utsläpp till luft av rökgaser innehållande kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, stoft och biogen koldioxid. Rökgaserna kommer att renas med avseende på stoft innan de släpps ut till atmosfären. För att minimera utsläpp av kväveoxider väljs bränslen med lågt innehåll av kväve. Förbränningen optimeras för att minimera emissioner. Den planerade verksamheten förväntas klara de begränsningsvärden för stoft, svaveldioxid och kväveoxider som gäller för denna typ av anläggning. Även beslutade BAT-slutsatser för dessa utsläpp samt utsläpp av saltsyra, vätefluorid och kvicksilver kommer att innehållas.

Lossning av träpellets kan medföra damning. Bioolja kan orsaka lukt i omgivningen om luft från lagringstanken kommer ut i atmosfären. Drifttiden för den befintliga anläggningen, som används som spets- och reservanläggning, är mycket liten. När anläggningen är i drift sker utsläpp av kväveoxider, svaveldioxid, stoft och fossil koldioxid.

Enligt den övervakning av luftföroreningssituationen som bedrivs i centrala Stockholm ligger halterna avseende kvävedioxid, svaveldioxid och partiklar i det aktuella området generellt på en låg nivå. I området innehålls gällande nivåer för miljö kvalitetsnormerna för kvävedioxid och partiklar med god marginal.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Skyddsåtgärder:

- Utsläpp till luft minimeras genom bränsleval och optimering av förbränningen samt stoftrening i multicyklon och el- eller spärrfilter.
- Transportluft som används vid lossning av pellets passerar filter innan utsläpp till atmosfären sker.
- Vid lossning av bioolja passerar luften antingen genom ett kolfilter eller avluftas via skorstenen för att förhindra att luktstörning uppstår.

Konsekvenser av sökt alternativ

Kapaciteten i den planerade anläggningen blir större jämfört med befintlig verksamhet och drifttiden förväntas bli längre jämfört med dagens verksamhet. Den förnyade anläggningen förses med rening av stoft ur rökgaserna. Tekniska installationer väljs så att utsläppskraven för kväveoxider och svaveldioxid följs. Då anläggningen kommer att drivas med biobränslen kommer inga utsläpp av fossil koldioxid att ske. En spridningsberäkning avseende utsläpp till luft har utförts för den planerade verksamheten. Verksamhetens bidrag i form av halter i utomhusluften, efter spridning från skorstenen, av ämnena kvävedioxid, svaveldioxid och partiklar har beräknats. I beräkningarna har scenariot med produktion under extremår använts.

Bidraget av kvävedioxid blir litet. Bakgrundshalten av svaveldioxid, räknat som årsmedelvärde, är låg i området. Bidraget från verksamheten kommer inte att äventyra uppnåendet av miljö kvalitetsnormerna. För dygnsmedelvärde och timmedelvärde finns inga uppgifter om bakgrundshalt. Det beräknade bidraget från verksamheten som dygnsmedelvärde respektive timmedelvärde ligger dock med god marginal under miljö kvalitetsnormen. Bedömningen är att bidraget inte riskerar att äventyra uppnåendet av miljö kvalitetsnormerna. Utsläppen av stoft antas konservativt ha en partikelstorlek som är 2,5 µm eller mindre. Jämförelse kan därför göras mot miljö kvalitetsnormerna och miljömålen för både PM10 och PM2,5. Bidraget från verksamheten blir mycket litet. Miljö kvalitetsnormerna och miljömålen avseende PM10 innehålls. För miljömålet PM2,5 ligger bakgrundshalterna i nivå med miljömålet.

Den planerade verksamheten kommer att kräva transporter till och från anläggningen av bränsle respektive aska. Därtill kommer persontransporter. Transporterna ger upphov till utsläpp av kväveoxider, partiklar, svaveldioxid och koldioxid. Beroende på val av bränsle kan utsläppen variera. Om bilar och lastbilar drivs med biodrivmedel minimeras utsläppen av fossil koldioxid. Ökningen av antalet transporter är liten i förhållande till dagens trafikflöden. Ökningen bedöms inte medföra att miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft inte klaras i det aktuella området.

Sammantaget ligger utsläppen till luft från förbränning, tillsammans med bakgrundshalterna, med marginal under miljö kvalitetsnormerna. Även miljömålen bedöms klaras, med reservation för PM2,5 där bakgrundshalterna ligger i nivå

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

med miljömålet. Konsekvenserna med avseende på utsläpp av kväveoxider, svaveldioxid och partiklar bedöms bli små. Eliminerade utsläpp av fossil koldioxid bedöms ge positiva konsekvenser. Med föreslagna skyddsåtgärder minimeras olägenheter av lukt från bioolja och damning i samband med lossning av pellets. Konsekvenserna med avseende på lukt och damning bedöms bli små.

Utsläpp till vatten

En dagvattenutredning har genomförts med syfte att utreda hur den planerade verksamheten kommer att påverka dagvattenflöden, föroreningshalter och föroreningsmängder. Dagvattenflöden har beräknats vid befintlig verksamhet och med den planerade förnyade anläggningen. Flöden har beräknats vid 10-årsregn och hänsyn har tagits till ökade flöden till följd av klimatförändringar. Markanvändningen inom området kommer att fördelas om med den planerade förändringen. Takytor kommer att öka och grönytorna kommer att minska. Den asfalterade ytan förblir i stort sett oförändrad. Flödet från anläggningen bedöms bli cirka 140 liter per sekund vilket är en ökning med cirka 40 % jämfört med idag. Magasin för dagvatten har dimensionerats för att fördröja 20 mm inom området vilket ligger i linje med Stockholms stads dagvattenstrategi (Stockholms stad, 2016).

I den nuvarande anläggningen saknas dropp- och spillskydd vid bränslemottagningen. Vattnet leds till Stockholms stads dagvattenledning som mynnar i Ältasjön. Den oljecistern som finns på området i dagsläget är inte invallad. Det har inte skett någon provtagning på dagvattnet från anläggningen. Dagvattenutredningen visar att föroreningshalten i det dagvatten som uppkommer vid befintlig anläggning överstiger Regionplane- och trafikkontorets förslag till riktvärden för föroreningshalter i dagvatten.

Det kommer inte att ske något uttag av grundvatten på platsen. Vattenförsörjningen sker genom anslutning till kommunens dricksvattennät. Det finns inga närliggande dricksvattentäkter eller brunnar för dricksvattenuttag. Närmaste vattenskyddsområde är beläget cirka 2,5 kilometer nordost om anläggningen.

Skyddsåtgärder:

- Dagvatten fördröjs och renas lokalt på området i linje med rekommendationerna från Stockholm Vatten och Avfall,
- Ett kontrollprogram för vattenkvalitet tas fram och ingår som en del i verksamhetens egenkontroll.
- Dagvattnet leds via oljeavskiljare innan utsläpp till dagvattensystemet.
- Dagvattensystemet förses med avstängningsventil på utgående ledning för att förhindra utsläpp vid eventuella läckage, spill, olyckor eller förorenat brandvatten.
- Släckvatten som uppkommer inne i byggnader avleds till kassun under byggnad.
- Vatten som leds till kommunalt spillvattennät passerar oljeavskiljare.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Konsekvenser av sökt alternativ

Beräkningar visar att om dagvattnet genomgår rening innan utsläpp till recipienten kommer belastningen av övergödande ämnen (kväve och fosfor) via dagvattnet att nästan halveras jämfört dagens belastning. Detta är en positiv konsekvens för Ältasjön, där övergödning är ett miljöproblem enligt VISS. En lägre belastning av näringsämnen minskar igenväxningstakten i sjön vilken gynnar t.ex. fiskfaunan. Bidraget av övergödande ämnen är litet och bedöms inte medföra att någon kvalitetsfaktor hos vattenförekomsten Ältasjön försämras. Med en lägre belastning av näringsämnen finns tvärtom möjlighet till förbättring av sjöns status vad gäller klorofyll a och ljusförhållanden.

Även belastningen av tungmetaller, olja, PAH och benso(a)pyren reduceras betydligt i och med reningen, vilket är positivt för såväl organismerna i sjön som för människan, exempelvis vad gäller fiske och bad i sjön.

Planerad verksamhet kommer inte att medföra fysisk påverkan på sjön eller påverkan på de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna för vattenförekomsten. Med skyddsåtgärder i form av rening av dagvatten samt uppföljande kontroll bedöms den planerade verksamheten inte medföra risk för att någon kvalitetsfaktor försämras. Verksamheten bedöms inte medföra att den ekologiska eller kemiska statusen försämras eller äventyra uppnåendet av miljökvalitetsnormerna för Ältasjön.

Sammantaget bedöms den planerade verksamheten ge positiva effekter då omhändertagandet av dagvatten förbättras och ger minskade utsläpp jämfört med idag.

Naturmiljö

I anläggningens omedelbara närhet har två särskilt skyddsvärda träd identifierats samt andra träd som är värdefulla. Öster om området finns ett naturområde som har stor betydelse för att öka spridningsmöjligheterna av arter, särskilt eklevande insekter. Anläggningen omgärdas av naturreservat med stora natur- och rekreationsvärden.

Skyddsåtgärder:

- De två särskilt skyddsvärda träden kommer att bevaras och skyddas.
- Om anläggningsarbete sker nära särskilt skyddsvärda träd och dess stammar ska ett område om minst två meter utanför kronans ytterkant avgränsas med staket eller byggstängsel för att undvika kompaktering av jorden runt träden. Trädstammen skyddas med plank.
- Träd som fungerar som viktiga efterföljare till de särskilt skyddsvärda träden skyddas och bevaras så långt det är möjligt.
- Befintlig, grov, död ved (både stående och liggande) skyddas och bevaras så långt det är möjligt.
- Liggande, grov, död ved skyddas eller flyttas till veddeponier eller placeras i soliga miljöer.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

- Samråd sker med länsstyrelsen innan träd avverkas i naturområdena öster och norr om anläggningen.
- Om träd behöver avverkas sparas den döda veden och läggs ut i naturområdet runt anläggningen, alternativt i naturreservatet, efter samråd med länsstyrelsen.

För att kompensera för de eventuella konsekvenser som kan uppstå om träd behöver tas ned föreslås följande kompensationsåtgärder:

- Olika typer av fågelholkar och mulmholkar sätts upp i naturområdet eller på husväggar.
- Nya ekar planteras inom och/eller utanför området. Även träd och buskar som rönn, oxel, trubbhagtorn, slånbar, skogstry och nyponros kan planteras.
- De uppvuxna träd som avverkas används som faunadepåer vilket innebär att de tas ned så hela som möjligt och den döda veden läggs ut i området på ett varierat sätt (i soliga och skuggiga lägen, med hel eller delvis markkontakt).

Konsekvenser av sökt alternativ

För den planerade verksamheten kan mindre yta av ny mark behöva tas i anspråk vilket innebär att enstaka träd kan komma att avverkas. De två träd som identifierats som särskilt skyddsvärda kommer att skyddas och bevaras vilket minskar påverkan. Bolaget har därefter uppgett att ytterligare fem träd inte kommer i fråga för avverkning. Trots detta kan påverkan uppkomma och minska de ekologiska sambanden samt störa värdefulla habitat för växter, svampar och insekter. Detta bedöms kunna ge måttliga till stora negativa konsekvenser beroende på omfattningen av intrånget.

Buller

Bostäder finns på cirka 300 meters avstånd nordväst om anläggningen. I detta område planeras även för nya bostäder. För området som helhet blir riktvärdena för befintliga bostäder dimensionerande. Norr och söder om anläggningen finns Flatens naturreservat.

Villkor för verksamheten föreslås följa Naturvårdsverkets riktlinjer för industribuller. Riktvärdena för friluftsområden kommer att innehållas. Med anledning av detta bedöms inga särskilda skyddsåtgärder vara nödvändiga med avseende på buller.

Konsekvenser av sökt alternativ

En bullerberäkning har genomförts för att utreda bullernivåerna i omgivningen med den planerade verksamheten. Om riktvärdet 35 dBA nattetid för naturreservat är dimensionerande och ljudeffekten från verksamheten antas vara 83 dBA blir det frifältskorrigerade dygnsekvivalenta ljudnivån på fasad vid bostäder högst 24 dBA.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Transporter

I den kommande verksamheten kommer transporter av bränsle att ske med bulk- respektive tankbil. Asktransporter sker med täckta lastbilar. Transporter av bränsle och aska kommer att ske under dagtid. Persontransporter kommer att ske i samband med drift- och underhåll. Inga skyddsåtgärder bedöms bli nödvändiga med anledning av transporter.

Konsekvenser av sökt alternativ

Den planerade verksamheten kommer att innebära en ökning av antalet transporter jämfört med idag. Antalet transporter bedöms uppgå till cirka 180 bränsletransporter och cirka tre asktransporter per år.

Den planerade verksamheten innebär en liten ökning av andelen tunga transporter på väg 229 och på Flatenvägen. I första hand utgörs ökningen av inkommande transporter av bränsle. Ökningen utgör en mycket liten andel av dagens trafikflöde på Tyresövägen respektive Flatenvägen. Bedömningen är att det inte kommer att påverka omgivningen och konsekvenserna bedöms bli små.

Rekreation och friluftsliv

Anläggningen omgärdas av ett område utpekade som riksintresse för friluftslivet. Omgivande naturreservat, Flatenreservatet och Nackareservatet, har höga rekreativvärden då de ligger stadsnära och är lättillgängliga. Sammantaget utgör omgivningarna runt anläggningen som helhet ett viktigt område för rekreation och friluftsliv. Den planerade anläggningen uppförs på samma plats som den befintliga anläggningen. Området är redan idag inhägnat och otillgängligt för allmänheten. Anläggningens placering utgör inget hinder för tillgängligheten till naturområdena. Förändringen innebär att landskapsbilden förändras något då nya byggnader uppförs. Skorstenen blir ca 40 meter i jämförelse med dagens 47 meter. Inga särskilda skyddsåtgärder bedöms behövas för friluftslivet.

Konsekvenser av sökt alternativ

Sammantaget bedöms den sökta verksamheten inte påverka möjligheterna till fortsatt rekreation i området. Upplevelsen av naturområdena bedöms inte påverkas. De negativa konsekvenserna av ökad trafik och buller bedöms bli små. Sammantaget bedöms de negativa konsekvenserna på friluftslivet bli små eller obetydliga.

Kemiska produkter

Vid inköp och hantering av kemiska produkter finns instruktioner i bolagets ledningssystem och kemikaliehanteringssystem. Instruktionerna syftar till att så långt som möjligt ersätta skadliga kemiska produkter med miljöanpassade sådana. Reach-lagstiftningen följs upp kontinuerligt för att i god tid fasa ut produkter som klassats som mindre lämpliga. Inga ytterligare skyddsåtgärder förutom de rutiner och instruktioner som bolaget har idag bedöms krävas. Ytor inom området kommer i huvudsak att vara hårdgjorda. Dagvattenledningar är försedda med

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

avstängningsventil så att eventuella föroreningar som hamnar i dagvattensystemet kan samlas upp.

Konsekvenser av sökt alternativ

Med befintliga rutiner och system samt redovisade skyddsåtgärder bedöms kemikaliehanteringen medföra en liten risk för påverkan på människors hälsa eller miljön och konsekvenserna bedöms bli obetydliga.

Avfall

Det avfall som uppstår i den planerade verksamheten utgörs av botten- och flygaska. Askan tas omhand av godkänd mottagare. Aska från träpellets och bioolja hanteras separat för att möjliggöra att pelletsaskan återförs till skogen. Mindre mängder avfall uppkommer i samband med driften och underhållsarbeten. Farligt avfall väntas uppstå endast i mindre mängder och kan utgöras av spillolja, oljeavfall (olja-/bränslefilter, trasor m.m.), batterier, elektronikavfall, kvicksilverlysrör och liknande. Farligt avfall hanteras enligt gällande regelverk för transporter och omhändertagande. Avfallsmängderna redovisas i den årliga miljörapporten.

Skyddsåtgärder: Transporter av aska sker med täckta lastbilar för att förhindra damning.

Konsekvenser av sökt alternativ

Avfallsmängderna förväntas öka jämfört med nollalternativet, främst till följd av större mängder aska. Detta bedöms medföra en mindre del tillkommande transporter. Med de rutiner och skyddsåtgärder som föreslås bedöms konsekvenserna med avseende på avfall som små.

Råvaror och energi

Bolagets mål är att förse samtliga kunder med klimatneutrala och resurseffektiva energilösningar. För att uppnå detta och säkerställa en fortsatt bra och tillförlitlig fjärrvärmeproduktion i södra fjärrvärmenätet behövs omställningar i befintliga oljeeldade anläggningar. Bolaget satsar på effekthöjning i sina befintliga anläggningar som ett led i energieffektiviseringsarbetet. För att säkerställa effektbehovet vid de allra kallaste dagarna, eller i samband med störningar eller underhåll i andra anläggningar krävs dock att det finns reserv- och spetskapacitet kopplat till fjärrvärmenätet.

Under anläggningsskedet kommer råvaror att förbrukas i samband med uppförande av nya byggnader. Av befintliga anläggningsdelar kommer endast ackumulatortanken att återanvändas. Avfall kommer att uppstå från rivningen av befintliga byggnader och nedmontering av elpannor.

Skyddsåtgärder:

I byggskedet strävas efter att förbrukning av råvaror och annan resursförbrukning hålls nere så långt det är möjligt och rimligt. Avfall tas omhand i enlighet med

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

gällande lagstiftning och av godkända mottagare. Återvinning och återanvändning sker så långt det är möjligt.

Konsekvenser av sökt alternativ

Omställningen till förnyelsebara bränslen innebär att fossil olja inte behöver användas i anläggningen vilket bidrar positivt till minskade utsläpp av fossil koldioxid och minskad förbrukning av fossil olja. Den planerade anläggningen möjliggör att mindre effektiva och eventuellt fossiloljeeldade produktionsanläggningar inte behöver användas och eventuellt kan tas ur drift. Anläggningsskedet medför resursförbrukning bland annat i form av transporter och material till nya byggnader som planeras att uppföras. På längre sikt bedöms dock konsekvenserna ur ett energi- och resurshushållningsperspektiv blir positiva.

Miljökonsekvenser under anläggningsskedet

Anläggningsskedet innebär att befintliga byggnader inklusive befintlig skorsten rivs. Därefter uppförs nya byggnader för pannor, personalutrymmen mm, bränslelager för träpellets och bioolja samt ny skorsten. En miljöinventering av befintliga byggnader har genomförts. Byggåret är 1982 vilket innebär att risken för att träffa på miljöfarliga byggnadsmaterial är låg. Transporter med avfall kommer att lämna anläggningen och transporter med byggnadsmaterial och nya anläggningsdelar kommer att transporteras till verksamhetsområdet. Även en del persontransporter kommer att ske.

Skyddsåtgärder:

Anläggningsdelar som innehåller eller har innehållit köldmedium ska vara dokumenterat tömt innan nedmontering/rivning påbörjas. Anläggningsdelar innehållande olja rivs/saneras av ackrediterad firma. All orange/röd rostskyddsfärg klassas som blyhaltig av försiktighetsskäl. Innan skärnings- och slipningsarbeten görs bedömning av om ytterligare provtagning är nödvändig för att kontrollera om rostskyddsfärg vid det aktuella arbetsområdet är blyhaltig eller ej.

Uppkommet avfall sorteras i olika fraktioner och märks tydligt med avfallsslag samt om möjligt avfallskod. Hela garageporten innehållande freonbaserad isolering hanteras som farligt avfall. Avfall transporteras till godkänd mottagare av transportörer som innehar erforderliga intyg och tillstånd för transporter av avfall och farligt gods. Avfallet transporteras för omhändertagande.

Om markföroreningar påträffas eller uppstår ska dessa hanteras i enlighet med gällande lagstiftning och i samråd med tillsynsmyndigheten. Skyddsåtgärder vidtas för befintliga träd. Drivmedel, oljor och andra kemiska produkter som uppfyller kriterier för miljömärkning ska väljas framför andra. Absorberingsmedel ska finnas tillgängligt för att minimera riskerna för spridning av eventuella oljespill.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Naturvårdsverkets riktlinjer gällande buller från byggarbetsplatser kommer att följas. Tomgångskörning av arbetsmaskiner och fordon ska undvikas och krav kommer att ställas på entreprenörerna att de använder maskiner med så bra utsläppsvärden, för bland annat kväveoxid och partiklar, som möjligt. Vid behov vidtas åtgärder för att undvika besvärande damning utanför området.

Konsekvenser av sökt alternativ

Med vidtagna skyddsåtgärder bedöms rivnings- och byggnadsarbetet medföra ingen eller ringa påverkan och konsekvenserna bedöms bli små. Skyddsvärda träd markeras och skyddas under anläggningsarbetena. Om träd ändå behöver tas ned sker detta efter samråd med länsstyrelsen. I övrigt berörs inga skyddade områden eller kända fornlämningar direkt av anläggningsarbeten.

Risk och säkerhet

En riskutredning har genomförts för den planerade verksamheten. För verksamheten har fyra scenarier bedömts vara intressanta: storskalig brand, explosion, utsläpp av bioolja och utsläpp av spill-/släckvatten. Riskanalysen visar att anläggningen inte ger upphov till unika risker och bedöms inte påverka samhället i stort på ett oacceptabelt sätt. Den aktuella lokaliseringen bedöms ge goda förutsättningar för naturliga barriärer mot befintlig bebyggelse. Goda förutsättningar finns för att nå en acceptabel risknivå. I den fortsatta detaljprojekteringen bör riskerna för explosion och förutsättningar för att begränsa utsläpp av spill- och släckvatten utredas vidare. Det angränsande ställverket bör tas i beaktande vid utredning av risk för explosion samt vid användandet av vatten som släckningsmedel i händelse av brand.

Statusrapport

Bolaget har bedömt att risken för föroreningskada på mark- och grundvatten är ringa. Utsläppen från området kommer att kontrolleras i ett kontrollprogram. Ansvaret för eventuell förorening på platsen i samband med avveckling av verksamheten kommer att bedömas och regleras enligt 10 kap. miljöbalken (se även IED Artikel 22 punkt 4).

Utifrån detta har bolaget bedömt att en statusrapport inte behöver upprättas enligt 1 kap. 23 § 2 stycket industriutsläppsförordningen (2013:250). Periodiska kontroller är heller inte tillämpligt i detta fall då föroreningsrisken av mark- och grundvatten bedöms som liten till följd av att ytan kommer att hårdgöras.

Avstämning mot miljömål

Den planerade verksamheten bedöms bidra positivt till att uppnå såväl FN:s globala hållbarhetsmål som EU:s energi- och klimatavtal om minskade växthusgasutsläpp. Verksamheten bidrar till att öka andelen energi som produceras från förnybara energikällor vilket är i linje med intentionerna i målen.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

De regionala miljömålen för Stockholms län är samma som de nationella miljömålen. De bedöms i detta avsnitt därför gemensamt. Den ansökta verksamheten bedöms påverka nedanstående miljömål.

Begränsad klimatpåverkan: Verksamheten främjar miljömålet. Fossila bränslen ersätts av biobränslen.

Ingen övergödning: Åtgärder vidtas för att fördröja och rena dagvatten vilket kraftigt minskar halterna av övergödande ämnen som når recipienten via dagvatten.

Frisk luft, Bara naturlig försurning, Levande sjöar och vattendrag: Verksamheten både främjar och motverkar måluppfyllelse. Utsläppen av kvävedioxid, svaveldioxid och partiklar minimeras. Utsläppen medför inte att någon miljö kvalitetsnorm överskrids. Utsläpp av svaveldioxid kan bidra till försurning. Transporter ger upphov till utsläpp som kan påverka luftkvaliteten både lokalt och globalt. I driftskedet kommer antalet transporter att vara begränsat.

Anläggningsskedet kommer tillfälligtvis att kräva förhållandevis många transporter. Åtgärder vidtas för att fördröja och rena dagvatten vilket kraftigt minskar halterna av övergödande ämnen som når recipienten via dagvatten.

Giftfri miljö: Vid verksamheten hanteras och används bränslen, kemikalier, drivmedel och oljor. Risken för utsläpp av kemikalier till mark och/eller vatten är begränsad.

God bebyggd miljö: Den planerade anläggning bidrar till måluppfyllelse. Verksamheten planeras drivas på område planlagt för ändamålet och fyller en viktig roll för att säkra leveranserna av biobränslebaserad fjärrvärmeproduktion i Stockholm.

Levande skogar: Skyddsåtgärder vidtas och hänsyn tas till skogsområden i närområdet samt värdefulla träd i verksamhetens närhet. Kompensationsåtgärder vidtas för att minimera negativ påverkan.

Nedan redovisas hur verksamheten uppfyller miljömålen i Stockholms stads miljöprogram.

Hållbar energianvändning: Verksamheten bidrar till måluppfyllelse.

Energiproduktion med biobränslen minskar utsläpp av växthusgaser.

Hållbar mark- och vattenanvändning: Åtgärder vidtas för att fördröja och rena dagvatten vilket kraftigt minskar halterna av förorenande ämnen som når recipienten via dagvatten. Skyddsåtgärder vidtas och hänsyn tas till värdefulla ekologiska områden och värdefulla träd i anläggningens närområde.

Konsekvenserna för viktiga livsmiljöer och arter har utretts och konsekvensbedömts. Kompensationsåtgärder vidtas för att minimera negativ påverkan.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

YTTRANDEN OCH BEMÖTANDE

Kommunstyrelsen i Stockholms kommun

Kommunstyrelsen har besvarat remissen med hänvisning till vad som anförs i en bifogad promemoria. Av denna framgår bland annat följande.

Stadsledningskontoret är positivt till att användningen av förnybara bränslen inom staden ökar, på bekostnad av fossila bränslen. Detta ligger helt i linje med stadens ambitiösa klimat och miljömål. Stadsledningskontoret har inga formella synpunkter på ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet.

Planerna för moderniseringen av Skarpnäcks värmeverk har i ansökan bedömts kunna genomföras inom gällande detaljplan. Stadsledningskontoret konstaterar dock att gällande plan innehåller ledningsområde samt område som inte får bebyggas under den nya föreslagna anläggningen. Den slutliga bedömningen av den nya anläggningens lämplighet kommer att göras i samband med stadsbyggnadsnämndens bygglovsprövning.

Stadsbyggnadskontoret har inga synpunkter på ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet. I översiktsplan för Stockholms stad (laga kraft 2018-03-23) ligger fastigheten inom ”område där komplettering kan prövas inom ramen för befintlig markanvändning och med utgångspunkt i kunskap om nuvarande karaktär, kvaliteter och behov”. Det pågår detaljplanarbete för Solfångaren 1, fastigheten sydost om Solvärmen 1, för att möjliggöra uppförande av en datahall från vilken överskottsvärme ska levereras till fjärrvärmenätet via den nya moderniserade anläggning som tillståndsansökan avser. Detaljplaneförslag för Solfångaren 1 (DNR 2016-14049) ställdes ut för granskning 22/11-20/12-2017. Antagande planeras under 2018.

Planerna för moderniseringen av Skarpnäcks värmeverk har i ansökan bedömts kunna genomföras inom gällande detaljplan. Vi vill uppmärksamma om att gällande plan innehåller ledningsområde samt område som inte får bebyggas (betecknat med u respektive prickmark i plankartan) under den nya föreslagna anläggningen. Bedömningen av den nya anläggningens lämplighet kommer att göras i samband med bygglovsprövningen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ser positivt på att det ska byggas en ny, modern anläggning som ska drivas med bränslen som är förnyelsebara. I ansökan anges att en eller två pannor ska byggas. Det anges inte närmare om och varför det skulle kunna bli aktuellt att bara bygga en av de föreslagna pannorna. Om bara en biopelletspanna, (med maximal tillförd effekt om 20 MW), byggs kommer inte anläggningen att falla in under förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar och tillhörande BAT-slutsatser. Den kan då komma att omfattas av den framtida förordningen om medelstora förbränningsanläggningar (MCP). Vad det kan innebära i utsläppsbegränsningar kan inte nämnden sja om idag.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Vad gäller åtaganden om högsta svavelhalt för använd bioolja har bolaget inte föreslagit något särskilt villkor för högsta svavelhalt i de bränslen som kommer att användas. Nämnden är dock av uppfattningen att det torde vara ett enkelt och effektivt sätt att i första hand minimera svavelutsläpp genom att begränsa svavelinnehållet i använt bränsle. Rimligen följer då ett mindre behov av svavelrening av rökgaser efter förbränning. Nämnden har förståelse för att tillgången och prisbilden på bränslemarknaden kan variera för olika typer av biooljor, men ser inte att ett villkor för högsta svavelhalt i använda biobränslen skulle vara ett alltför begränsande åtagande. I BAT-slutsatserna för utsläpp av svaveldioxid anges intervallerna till 50-175 mg/Nm³ som årsmedelvärde och 150-200 mg/Nm³ som dygnsmedelvärde. Nämnden menar därför att det kan vara rimligt för bolaget att sikta på ett lägre utsläppsvillkor än enbart ange att de kommer att innehålla det (idag) högst tillåtna. För nya förbränningsanläggningar gäller inte några alternativa värden med hänsyn till drifttid, som det till exempel anges för befintliga anläggningar. Miljönyttan av att ytterligare reglera utsläppsvärden för svaveldioxid, vid användning av flytande biooljor, kan dock komma att öka om det inte uppförs någon fastbränslepanna och att all produktion vid värmeverket skulle komma att ske med bioolja. Då kan nämnden försiktigt anta att biooljepannan skulle få mer drifttid än beräknade 0 till 1 500 timmar som anges i ansökan, vilket kan öka på det årliga bidraget SO₂ till luft. Hur stort det bidraget kan tänkas bli årligen avgör behovet av minskning.

Bolaget har redovisat beräknade kostnader för installation och årlig driftkostnad av SNCR för rening av rökgaserna samt hur detta skulle minska utgiften för NO_x-avgift. Bolaget har redovisat detta enligt tre alternativ; 1) båda pannorna förses med SNCR, 2) endast biopelletspannan förses med SNCR och 3) endast biooljepannan förses med SNCR. Som nämnden har uppfattat yrkandet på tillstånd så är det en eller två pannor som ska byggas. Det är inte närmare specificerat under vilka omständigheter det kan bli aktuellt att enbart bygga en panna och om då SNCR-rening kommer att installeras till denna, oavsett panntyp. Nämnden väljer därmed att inte lämna några ytterligare synpunkter eller förorda något av alternativen 1-3 vad gäller installation av SNCR och behov av NO_x-reduktion eftersom det är svårt att uppskatta drifttiden och utsläppsnivåer om bara en panna (oavsett typ) installeras.

Såvitt nämnden erfar av bolagets erfarenhet av hantering av tallolja vid en annan depå (energihamnen) har kolfilter för cisternavluftningen testats under en period och nyligen utvärderats av bolaget. Resultatet visar att kolfilter ger en bra effekt för luktminskning och bolaget kommer nu att permanenta sådana filter för en del av sin cisternpark. Nämnden har dock ingen närmare uppfattning vad en sådan investeringskostnad kan tänkas innebära för en sådan här, (jämfört med energihamnen) mindre anläggning där avsevärt mindre volymer av tallolja skulle komma att hanteras. Lämpligen görs en uppskattning av hur många närboende som kan tänkas beröras av en eventuell lukstörning för lossning av tallolja

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

tillsammans med en kostnadsuppskattning för installation och drift av kolfilter så att en rimlighetsavvägning kan göras.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun

Övergången till förnybara bränslen är bra för den globala miljön. Samtidigt innebär det planerade fjärrvärmeverket en förstärkning och säkring av värmeleverans i det södra fjärrvärmenätet, vilket gör fjärrvärme till en mer tillgänglig värmekälla. Det går i linje med miljö kvalitetsmålen från lokal till nationell nivå.

Nuvarande anläggning, med eldning av fossilt bränsle, är bedömd i tidigare ansökan. Ansökan går inte in i detalj på den gamla anläggningen, men sökanden yrkar att fortsatt verksamhet med de gamla pannorna ska få villkor motsvarande de villkor som redan finns. Eftersom det befintliga tillståndet endast medger eldning för att täcka spets- och reservbehov, och driften idag inte uppgår till mer än något tiotal dagar per år, så bör villkoren utformas så att tillståndet inte medger ökad eldning av fossilt bränsle.

Den ansökta verksamheten kommer att innebära att eldningen utökas från dagens fåtal dagar (för spets-/reservbehov) till 1-5 månader, beroende på behovet under vinterhalvåret. Den skillnaden gör att risk för störning kan finnas under större delen av vinterhalvåret. För att säkra att inga olägenheter uppkommer är det mycket viktigt att det finns ett uppdaterat egenkontrollprogram redan när den nya anläggningen tas i bruk, och att det hålls levande och revideras löpande. Kontrollprogrammet behöver åtminstone innehålla kontroll av buller, utsläpp till luft, lukt samt utsläpp till vatten, enligt nedan.

Ansökan saknar beskrivning av hur mycket verksamheten kommer att bullra, och beräkningen av bullerspridning har inte tagit hänsyn till skorstenen som bullerkälla. Det är därför viktigt att verksamheten får villkor med krav på att klara Naturvårdsverkets riktvärden för bostäder och naturområden.

I ansökan beskrivs att buller för den planerade verksamheten har beräknats, med hänvisning till Teknisk beskrivning. Någon beräkning av buller från den planerade verksamheten redovisas dock inte. Istället redovisas beräkning av bullerspridning i miljökonsekvensbeskrivningen utifrån en fiktiv källa mitt på anläggningens tak. Ljudnivån från bullerkällan har justerats tills Naturvårdsverkets bullerkrav klaras. Enligt miljökonsekvensbeskrivningen bedöms verksamheten inte medföra högre ljudeffekter än 83 dBA, men det finns inget redovisat underlag för den bedömningen.

Erfarenheter från tillsyn av värmeverk visar att skorstenen är en viktig utsläppspunkt för buller, vilket gör att det är relevant att beräkna spridning från denna högre punkt, snarare än från byggnadens tak.

Enligt beräkningarna kommer utsläppen inte att göra att några miljö kvalitetsnormer överskrids, och utsläppen till luft regleras till stor del genom BAT-

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

slutsatserna i industriutsläppsdirektivet. Därmed behövs inga specifika villkor för dessa utsläpp i tillståndet. Enligt ansökan bedöms utsläppen ligga nära begränsningsvärdena som framgår av BAT-slutsatserna. Det är viktigt att egenkontrollen utformas därefter, så att verksamheten säkert kan visa att begränsningsvärdena klaras, och att förhöjda värden följs upp med åtgärd och ommätning så snart som möjligt. Kontroll utöver vad som anges i Förordning (2013:252) om stora förbränningsanläggningar är dock inte nödvändig.

I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs att luktolägenheter från lossning av bränsle och rök inte bedöms vara något problem, förutom möjligen tillfälligt. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden anser att luktolägenheter bara kan godtas om de är ringa eller helt tillfälliga, och att kontroll av lukt därför behöver ingå i egenkontrollprogrammet.

I ansökan beskrivs dagvattenhantering i tre delar. En del takvatten infiltrerar och fördröjs i växtbäddar, innan det leds till dagvattennätet. Områdets östra del går till svacka och eventuellt svackdike, innan det leds till dagvattennätet mot Ältasjön. Resten föreslås ledas via oljeavskiljare till ett makadammagasin som renar och fördröjer vattnet, innan det leds till svackdiket. I MBK föreslås avstängningsventil på ledningen ut från området, för att kunna fånga upp och provta vatten vid spill, släckning eller dylikt. Motsvarande ventil beskrivs som antingen rekommenderad eller planerad i de olika ansökningshandlingarna. För tydlighetens skull anser miljö- och stadsbyggnadsnämnden att avstängningsventil mellan magasin och utsläppspunkt ska vara ett krav - inte en rekommendation.

I miljökonsekvensbeskrivningen har föroreningar i dagvatten beräknats och jämförts med Regionplane- och trafikkontorets förslag till riktvärden för dagvattenutsläpp från 2009. Enligt beräkningarna överskrids de gamla riktvärdena om ingen rening tillkommer, men med rening blir det bättre än idag.

Vattendirektivet gör att de gamla riktvärdena inte längre kan användas som riktvärden. Istället behöver man ta hänsyn till varje recipients status och hur dagvattenutsläppet bidrar till att miljökvalitetsnormerna klaras. Miljökonsekvensbeskrivningen visar att rening är nödvändig för att den nya anläggningen inte ska innebära sämre möjligheter att nå miljökvalitetsnormerna i Ältasjön. Med de föreslagna reningsåtgärderna bedöms dock mängden föroreningar som sprids via dagvattnet minska, vilket är positivt för att miljökvalitetsnormerna ska uppnås. För att följa upp beräkningarna behövs dock kontrollprogram för utgående vatten, där värdena för renat vatten i tabell 3 (MBK underbilaga B5) utgör riktvärden. Ytterligare åtgärder behövs om dessa riktvärden inte klaras.

Förslag på villkor för anläggningen

Utifrån synpunkterna ovan vill miljö- och stadsbyggnadsnämnden att tillståndet ska beviljas, med följande villkor:

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

- Eldning med fossilt bränsle i de gamla pannorna, får bara utföras för att täcka spets- och reservbehov, motsvarande den värmeproduktion som varit aktuell under nuvarande tillståndperiod.
- Ett uppdaterat egenkontrollprogram ska finnas när den nya anläggningen tas i bruk. Programmet ska bl.a. redogöra för kontroll av buller, utsläpp till luft, lukt samt utsläpp till vatten.
- Verksamheten ska klara Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller till bostäder och naturområden.
- Dagvattenanläggningen ska förses med avstängningsventil innan utsläppspunkt till dagvattennätet, så att spill- och släckvatten kan hanteras inom området.
- Utgående dagvatten som släpps till Ältasjön ska vara renare än dagvattnet som släpps till sjön från dagens anläggning. Detta ska bekräftas med provtagning enligt reviderat kontrollprogram. Halterna som redovisas för renat vatten i miljökonsekvensbeskrivningen underbilaga B5, tabell 3, ska användas som riktvärden.

Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA)

Av bolagets kompletteringar framgår att arbetet vid grundläggning endast kommer ske ovanför grundvattenytan. Samtidigt kan byggvatten komma att avledas till spillvattennätet. SVOA anser att vatten som innehåller låga föroreningshalter inte ska belasta avloppsreningsverken utan behandlas lokalt dvs. renas i slam- och oljeavskiljare och därefter avledas till lämpligt mark- eller vattenområde. Vid direkta utsläpp till mark- eller vattenområde ska Miljöförvaltningen i Stockholms alltid kontaktas om utsläppet inte omfattas av denna prövning.

Endast vid sprängningar då kvävehalterna kan förväntas bli förhöjda bör avledning till spillvattennätet kunna ske. SVOA ska kontaktas om det råder osäkerhet om vattnet får avledas till spillvattennätet eller ej. Se vidare SVOA:s riktlinjer för länshållningsvatten.

SVOA noterar att bolaget accepterat villkorsyrkandet gällande hantering av kemiska produkter och farligt avfall. När det gäller villkoret kring oljeavskiljaren ansluten till spillvattennätet är dock SVOA och bolaget ännu inte överens.

SVOA uppfattar att bolaget planerar att installera en ny oljeavskiljare, underförstått en klass 1-oljeavskiljare, som garanterar ett utsläpp av 5 mg/l olja mätt som oljeindex. SVOA:s gräns på 50 mg/l bör därför ses som en väl tilltagen marginal. Förutsättningen för att klara villkoret är dock att oljeavskiljaren dimensioneras korrekt samt töms och kontrolleras regelbundet. SVOA:s krav på 50 mg/l olja mätt som oljeindex gäller oavsett vilken drifttid som anläggningen har. SVOA vidhåller sitt villkorsyrkande.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Storstockholms brandförsvaret (SSBF)

SSBF har egentligen inget att anmärka på riskutredning till miljökonsekvensbeskrivningen "HOB-Skarpnäck" med uppdragsnummer 1331669500. SSBF förutsätter att riskreducerande tekniska- och organisatoriska åtgärder som finns angivna i riskutredningen följs och tillämpas under projektering och drift av anläggningen.

Svenska kraftnät

I och med att utökningen av värmeverket inte innebär att någon anläggningsdel hamnar närmare kraftledningarna ser Svenska kraftnät inte att verksamheten som sådan kommer påverka Svenska kraftnäts verksamhet. Det är däremot viktigt att ledningarna beaktas i fortsatt planering och vid kommande arbeten på platsen.

- Svenska kraftnäts verksamhet ska gå opåverkad från andra faktorer och verksamheter, t.ex. explosiva och brandfarliga verksamheter. Elsäkerhetsverkets föreskrifter, ELSÄK-FS 2008:1 tabell 6, reglerar att brandfarligt upplag inte får finnas närmare än 45 meter och explosiv verksamhet ej närmare än 100 meter mätt från närmaste faslina.
- Damm får ej spridas i riktning mot kraftledningen då dammet riskerar att förorsaka överslag på kraftledningens isolatorer.
- Vid alla sprängningsarbeten skall en riskbedömning vad gäller risk för skada på kraftledningen inklusive fundament göras. Risken för stenkast mot kraftledningen måste särskilt utvärderas och stora ansträngningar måste göras för att minimera denna risk.
- Om avståndet mellan sprängning och kraftledning är mindre än 100 meter ska kontakt tas med bolaget både före och efter sprängningens utförande.

Inga elinstallationer får ske närmare än tio meter från kraftledningens närmaste del. Vid all installation av elektrisk utrustning måste hänsyn tas till risken för lokalt förhöjd markpotential vid jordfel på kraftledningen

Ältens Fiskeklubb

Klubben finner sådana oklarheter i ansökningshandlingarna att ansökan i föreliggande form inte bör beviljas. Om miljöprövningsdelegationen skulle bevilja tillstånd för verksamheten bör miljötillståndet tydliggöra ett antal villkor för utsläpp till luft, vatten samt bulleremissioner. Mot bakgrund av den känsliga lokaliseringen i omgivande naturreservat bör inte begärt verkställighetsförordnande beviljas innan miljöpåverkan klarlagts och kommunicerats.

Enligt ansökan kommer eventuellt endast en panna att installeras och då biooljepannan. Klubben undrar vad detta skulle innebära för driftstid och utsläpp samt om denna panna kommer att startas vid 0 °C.

Klubben undrar även vad de maximala utsläppen till luft blir per år. Maximalt tillåtna utsläppsvärden bör anges i miljötillståndet för att kunna jämföras med värdena i de årliga miljörapporterna. Kontrollmätning av utsläpp av stoft och NOx uppges komma att ske kontinuerligt utan att mätningsfrekvensen beskrivs

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

närmare. Kontrollmätning av SO₂ ska dock ske efter 700 timmar eller varje år. Det bör klargöras hur en relevant kontrollmätning av SO₂-utsläpp kan göras.

Klubben undrar vidare med vilken frekvens extremår beräknas uppkomma samt om det finns beräkning av påverkan på Ältasjön med våtmark och Natura 2000-området från nedfall av de försurande ämnen som uppkommer från verksamheten.

I ansökningshandlingarna uppges att lukt kan uppstå vid hantering av vissa biooljor. Problemet föreslås då lösas med hjälp av kolfilter eller ventileras genom skorstenen. För att undvika att långdragna luktproblem uppstår bör miljötillståndet klargöra hur eventuella luktproblem ska hanteras.

Dagvatten föreslås renas i ett makadam-magasin. I händelse av brand ska släckvatten samlas upp och omhändertas i detta magasin. Magasinet föreslås ha en avstängningsventil (så att släckvattnet inte rinner vidare kulverterat ut i Ältasjön). Det framgår dock inte hur dagvatten (ca 6000 m³/år) ska tas om hand under tiden ventilen, och därmed makadambädden, är stängd.

Beträffande bulleremission uppger man klara tillåten nivå för bostäder (avstånd 300 m). Däremot framgår inte hur man kommer att klara av bullergränsen för det omgivande naturreservatet.

Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening (Fvof)

Om tillstånd lämnas anser Fvof att det ska vara förenat med följande villkor.

- Dagvattnets föroreningshalter och belastning efter exploatering och rening får ej överskrida de värden som anges i ansökningshandlingarna. I Länsstyrelsens beslut ska fastlagda maxvärden vara tydligt angivna.
- Bullernivåerna får inte överskrida de normer som gäller naturreservaten.
- För utsläppta rökgasers halter av kväveoxider, svaveldioxid, stoft och annat ska tydligt angivna maxvärden anges i Länsstyrelsens beslut och lända bolaget till efterrättelse. Dessa värden ska vara baserade på att bästa möjliga reningsteknik används. Fortlöpande kontroll ska ske.
- Om luktproblem uppkommer ska dessa omedelbart elimineras.

Föreningen rädda Ältasjön

Föreningen rädda Ältasjön är positiv till att bolaget ställer om mot fossil-oberoende energislag, men anser att lokalisering för detta inte är lämplig. Föreningen avstyrker därför Stockholm Exergis yrkande om ombyggnad och nyinstallation av biopelletspanna, biooljepanna, skorsten och kringutrustning. Föreningen avstyrker även Stockholm Exergis yrkande om fortsatt verksamhet av värmeproduktion i befintliga oljepannor. I det fall Länsstyrelsen skulle godkänna miljötillståndet vill föreningen göra villkorsyrkanden för ett antal nya villkor i miljötillståndet. Föreningen yrkar även att verkställighetsförordnandet inhiberas.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Processuella synpunkter

Bolagets lokaliseringsutredning är i strid med gällande översiktsplan och kan knappast godkännas av Länsstyrelsen. Energianläggningen lokalisering strider även mot Regional Utvecklingsplan För Stockholms län (RUFS) 2050. Bolagets egna lokaliseringsstudie har endast tre kriterier och inget av dessa avspeglar miljöpåverkan. Den föreslagna lokaliseringen har många nackdelar. Tomten är omringad av Flatens Naturreservat (instiftat 2007) och har ett Natura 2000-område/samt Vattenförekomst (klassat 2016 enligt EU:s Vattendirektiv) som dagvattenrecipient. Noterbart är att naturreservatet och vattenförekomsten har tillkommit efter att Skarpnäcks värmeverk fick sitt nuvarande verksamhetstillstånd 1992. Området utpekade även i översiktsplan som ett utvecklingsområde för ekologiska samband. Det är sannolikt att marken "Solvärmen 1", där Skarpnäcks Värmeverk är placerad, inte skulle fått exploateras, givet platsens förutsättningar idag.

I ansökningshandlingarna refererar bolaget till drifttid m.m. enligt det gällande miljötillståndet från 1992. Dessa siffror är helt irrelevanta eftersom anläggningen knappt varit i bruk de senaste 10-15 åren. Utökad drifttid och produktion bör jämföras med dagens (icke) drift, dvs. nollalternativ.

Vid samrådet fick föreningen en kopia av samrådshandlingen per post. I detta skede fick föreningen inget meddelande om ansökan och inte heller handlingar tillsända per post eller e-post. En skarpögd medlem såg dock kungörelsen i DN den 27 mars 2018. I samrådsyttrande framfördes att utställda handlingar skulle publiceras på webben så att alla invånare har möjlighet att ta del av dessa. Någon publicering av handlingar på webben har dock inte skett. Föreningen liksom andra föreningar har haft svårigheter att få tag på ansökningshandlingarna vilket begränsat möjligheterna till såväl informationsspridning till allmänheten som egen granskning. En ny remissrunda skulle kunna lösa detta problem.

Ansökningshandlingarna är väsensskilda från det som presenterades på samrådsmötet i februari 2017. Föreningen menar att ändringarna kan vara i strid med gällande detaljplan, och därmed kräva en detaljplaneändring för Solvärmen 1, Dpa 2008-20187. En redogörelse från Stockholms Stadsbyggnadskontor i frågan saknas.

Tekniska synpunkter

Rening av rökgaser sker inte enligt bästa tillgängliga teknik. Ansökningshandlingarna beskriver icke-katalytisk rening (SNCR) eller katalytisk rening (SCR). Trots att dessa metoder finns så har man i ansökan valt att inte använda dessa. Länsstyrelsen bör noga granska denna del och antingen avslå ansökan eller förse tillståndet med rigorösa villkor. Notera att såväl Mark- och miljödomstolen som Mark- och miljööverdomstolen i ett tidigare mål dömt att risk för omfattande luktstörningar inte kan medges på Solvärmen 1.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Den nya skorstenen, som efter samrådet 2017 vuxit från 20 meter till hela 40 meter, kommer att utgöra en ny siluett mot det idag gröna Flatenreservatet. Vi anser inte att den kommer att försköna landskapsbilden. Vi vidhåller även vår synpunkt från samrådsyttrandet att en trädiskärm bör sparas mot Tyresöleden och gärna även mot Flatenvägen.

Solvärmen 1 är belägen omgärdad av Flatens naturreservat, på en getingmidja på en grön kil. Området är utpekad som utvecklingsområde för ekologiska samband. Även om kompensationsåtgärder utförs och två skyddsvärda träd sparas utgör den nya anläggningen en försämring av naturen på tomten. Om en ny datorhall uppförs på granntomten på Solvärmen 1 kommer det ekologiska spridningsområdet att ytterligare försämrats. Föreningen föreslår en mer omfattande kompensation i form av en ekodukt över Tyresöleden.

Föreningen ser positivt på att Stockholms Exergi tagit till sig föreningens synpunkter och vill införa dagvattenrening på fastigheten. Villkor för maximala utsläpp bör införas och regelbundna mätningar utföras.

I det fall att Länsstyrelsen skulle godkänna miljötillståndet vill föreningen att Länsstyrelsen utreder och beslutar om villkor för

- maximalt antal fordonsrörelser per dygn eventuellt preciserat beroende på tidpunkt samt vardag/helg
- buller på någon punkt i Flatens Naturreservatet får inte överskrida gällande regler för buller i naturreservat
- maximalt utsläpp av stoft, svavelföreningar och kväveföreningar till luft
- inget utsläpp av fosfor till dagvattenrecipienten
- maximalt utsläpp av kväve till dagvattenrecipienten, förslag 1 kg/år
- eventuellt utsläpp av tungmetaller

Nacka miljövårdsråd

Nacka Miljövårdsråd tycker att lokaliseringen är mycket tveksam då området gränsar till Flatens naturreservat och fungerar som en viktig artspridningskorridor. Området avvattnas även till en näringsrik insjö, nyligen klassad som Vattenförekomst enligt EU. Det är inte lämpligt med energiproduktion på en naturtomt insprängt i ett naturreservat. Spridning av t ex eklevande arter påverkas negativt. Anläggningen innebär även en försämring av naturområdets rekreativa värde. Lokaliseringen strider mot gällande översiktsplan, som istället pekar ut andra platser i Stockholms Stad för energianläggningar.

Nacka Miljövårdsråd anser att de siffror som visas i det nuvarande miljötillståndet från 1992 är irrelevanta då anläggningen de senaste 10 åren enbart använts för reservkraft, vilket inneburit att anläggningen knappt varit i drift. Efter att anläggningen i praktiken "pensionerats" har omliggande naturområdet 2007 blivit klassat som naturreservat (Flatensreservatet). Det är tveksamt om det befintliga miljötillståndet hade utfärdats om området då legat omgärdat av naturreservat. Det nollalternativ som redovisas i handlingarna bör motsvara nuvarande drifttid och

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

inte det som medges i tillståndet från 1992. Om Länsstyrelsen ändå finner att anläggningen kan medges miljötillstånd bör utsläpp av kväve och fosfor till dagvattenrecipienten hållas på minimala nivåer, <1 kg/år.

Rökgaser bör renas med bästa möjliga teknik. Vi noterar att man valt bort två reningsmetoder av rökgaser (katalytisk och icke-katalytisk rening) av ekonomiska skäl i ansökningshandlingarna. Spridningsberäkning och sammansättning av rökgaser bör nog utredas i Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB). Byggnader ska utformas för att smälta in i naturen. Det är tveksamt om den 40 meter höga skorstenen kan uppfylla detta krav. Alla skyddsvärda ekar ska sparas. Av hänsyn till besökare till naturreservatet bör träd intill Flatenvägen sparas. Även trädskärmen västerut mot Tyresöleden och Nackareservatet ska bevaras.

Vi anser inte att verkställighetsförordnande kan beviljas innan miljötillståndet vunnit laga kraft.

Bolagets bemötande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms stad

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har framhållit att om det skulle bli aktuellt att bygga endast en biopelletspanna så kommer denna inte att omfattas av förordningen (2013:253) om stora förbränningsanläggningar med tillhörande BAT-slutsatser utan istället av den framtida förordningen om medelstora förbränningsanläggningar. Om endast en panna installeras, kommer denna att drivas med bioolja samt ges effekten 99 MW, vilket innebär att det är förordningen om stora förbränningsanläggningar med tillhörande BAT-slutsatser som kommer att tillämpas och inte den framtida förordningen om medelstora förbränningsanläggningar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har noterat att Stockholm Exergi åtagit sig att innehålla de gränsvärden för svaveldioxid som följer av gällande BAT-slutsats för flytande bränslen, det vill säga 175 mg/Nm³ tg som årsmedelvärde och 200 mg/Nm³ tg som dygnsmedelvärde (se BAT-AEL 29 i LCP). Nämnden har dock påpekat att det i nämnda BAT-slutsatser anges intervall och att bolagets åtagande avser de högsta värdena i dessa intervall. Enligt nämnden bör bolaget åta sig lägre värden i intervallen. Vidare har miljö- och hälsoskyddsnämnden framhållit att Stockholm Exergi bör lämna ett åtagande om högsta svavelhalt i den bioolja som används vid anläggningen.

Den BAT-slutsats som bolaget åtagit sig att följa avser förbränningsanläggningar med en effekt om 50-300 MW. Biooljepannan kommer att ges en effekt om 79 MW (om även en biopelletspanna installeras) eller 99 MW (utan biopelletspanna). Den utgör därmed en i sammanhanget mindre anläggning. Detta talar för att man bör välja högre värden i de intervall som anges i BAT-slutsatsen. Dessutom kommer biooljepannan att ha en förhållandevis kort drifttid. Det är riktigt som miljö- och hälsoskyddsnämnden angett att det för nya anläggningar saknas

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

alternativa värden för med hänsyn till korta drifttider. Därför bör hänsyn till biooljepannans korta drifttid istället tas vid bedömningen av vilket värde som bör väljas i intervallen. Mot ovanstående bakgrund framstår bolagets åtagande som fullt rimligt.

Som framgår av bolagets kompletteringar varierar svavelhalten mellan olika typer av bioolja, liksom tillgången på bioolja och kostnaderna för den bioolja som finns tillgänglig. En begränsning av svavelhalten i den bioolja som får användas skulle därmed kunna leda till att anläggningen tidvis inte kommer att kunna drivas (vid bristande tillgång på biooljor med lägre svavelhalter) eller att kostnaderna för inköpt bioolja blir orimligt höga. Ett villkor om maximal svavelhalt bör därför inte föreskrivas. Dessutom skulle ett sådant villkor innebära en onödig dubbelreglering, eftersom bolaget redan åtagit sig att innehålla begränsningsvärden för de utsläpp som förbränningen av bioolja ger upphov till. Det viktiga är att utsläppen begränsas, inte på vilket sätt så sker.

I komplettering daterad den 23 januari 2018 har bolaget beräknat den årliga totalkostnaden för rening av rökgaserna med SNCR för tre olika beräkningsfall. Den beräknade kostnaden har därefter jämförts med nivån på NO_x-avgiften vilken i Sverige uppgår till 50 kr/kg avskilt NO_x. Investeringen medför den största delen av beräknad årskostnad och sammantaget är priset för reducerad mängd kväveoxider mycket hög. Bolagets slutsats är att SNCR inte är en ekonomiskt rimlig åtgärd i något av de studerade fallen.

Nämnden beskriver helt korrekt att bolaget har tidigare erfarenhet av kolfilter för cisternavlufning och att detta ger en bra effekt för luktreducering. Nämnden rekommenderar att bolaget gör en uppskattning av hur många närboende som kan tänkas beröras av en eventuell luktstörning vid lossning av tallolja tillsammans med en kostnadsuppskattning för installation och drift av kolfilter så att en rimlighetsavvägning kan göras. I ansökan finns ett åtagande om att leda luften antingen via skorsten eller via kolfilter vilka konsekvensmässigt är likvärdiga. Bolaget har därmed redan ett åtagande som går längre än nämndens rekommendation.

Stockholm stad

Stockholm stad har hänvisat till yttranden från stadsledningskontoret och stadsbyggnadskontoret. Ingen av dessa har förklarat sig ha några synpunkter på Stockholm Exergis ansökan. Dock har de båda fäst uppmärksamhet vid att gällande detaljplan innehåller bestämmelser om att delar av det aktuella området inte får bebyggas. Vidare har de framhållit att lämpligheten av den planerade byggnationen kommer att bedömas i samband med bygglovsprövningen. Stockholm Exergi har redovisat sin bedömning vad avser verksamhetens förenlighet med gällande detaljplan i ansökan samt i kompletteringarna. Bedömningen är att den avvikelse som kan anses föreligga är av mindre omfattning och inte motverkar detaljplanens syfte, vilket innebär att något hinder enligt 2 kap. 6 § 3 st. miljöbalken inte föreligger. För det fall Miljöprövnings-

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

delegationen skulle komma fram till att kravet i 2 kap. 6 § 3 st. inte skulle vara uppfyllt, föreslår Stockholm Exergi att ett villkor föreskrivs med den innebörden att sökt tillstånd får tas i anspråk först då erforderlig detaljplaneändring vunnit laga kraft.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Nacka kommun

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har föreslagit villkor som säkerställer att användningen av fossila bränslen i de befintliga pannorna inte ökar. Vidare har nämnden framhållit att det bör finnas ett uppdaterat egenkontrollprogram när den nya anläggningen tas i drift och att detta bör reglera åtminstone kontroll av buller, utsläpp till luft, lukt och utsläpp till vatten.

Ansökan avser tillstånd att få ersätta befintliga pannor med nya, biobränsleeldade sådana. Fortsatt drift av de befintliga pannorna (i avvaktan på att de nya installeras och tas i drift) kommer att ske med stöd av det äldre tillståndet.

Stockholm Exergi kommer att se till att det finns ett uppdaterat egenkontrollprogram på plats när de nya pannorna tas i drift samt att detta revideras regelbundet i framtiden. Egenkontrollprogrammet kommer att reglera kontroll av de emissioner som miljö- och stadsbyggnadsnämnden angett. Vad beträffar lukt är det vidtagna skyddsåtgärder som kommer att kontrolleras.

Förslaget till villkor om egenkontroll justeras enligt följande.

9. Bolaget ska ha upprättat ett reviderat kontrollprogram innan den planerade pannan/de planerade pannorna tas i drift. Kontrollprogrammet ska ange mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetod.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har noterat att Stockholm Exergi i sina bullerberäkningar utgått från en fiktiv bullerkälla mitt på anläggningens tak samt beräknat vilken ljudeffekt denna får generera utan att de av Naturvårdsverket rekommenderade riktvärdena överskrids. Enligt nämnden bör bolaget istället utgå från ljudeffekten vid anläggningens skorsten samt redovisa vad som krävs för att klara den beräknade ljudeffekten vid denna bullerkälla.

Genom den valda beräkningsmetoden fås indata till upphandling och kravställning gentemot leverantörer. Detta är en mycket lämplig metod i det här fallet då det rör sig om en ny anläggning. En anläggning kan utformas på en lång rad olika sätt och såväl utrustningens initiala ljudnivå som isolering i byggnad, ljuddämpare i skorsten och inställning av eventuella fläktar är parametrar som påverkar den sammanlagda ljudbilden. Ett exempel är Hammarbyverket där en ljudkälla inomhus med en uppmätt bullernivå på 104 dB(A) dämpats till 69 dB(A) när ljudbidraget från samma ljudkälla mäts i direkt anslutning till byggnaden men på utsidan. Stockholm Exergi genomför regelbundet bullermätningar vid sina anläggningar och har en god kunskap om hur anläggningar utformas och buller reduceras.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Att placera den tänkta grundkällan i skorstenen istället för på byggnadens tak som nämnden föreslår ger inte ett rättvisande resultat. Beräkningspunkten skulle då komma på längre avstånd från det område som är tänkt att skyddas från bullerstörning.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har framhållit att kontroll utöver vad som följer av förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar inte är nödvändig men att egenkontrollprogrammet bör reglera kontroll av lukt.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har krävt att dagvattenanläggningen ska förses med avstängningsventil före utsläpp till kommunens dagvattennät. Vidare har nämnden framhållit att utsläppen till vatten bör regleras i kontrollprogrammet samt att riktvärden bör föreskrivas, motsvarande de värden som redovisats i tabell 3 i miljökonsekvensbeskrivningen. Kravet på avstängningsventil accepteras. Vad beträffar kontroll av utsläpp till vatten samt förslaget till riktvärden se svar till Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA)

Stockholm Exergi kommer att avleda byggvatten till spillvattennätet endast om det uppfyller de krav som Stockholm Vatten och avfall ställer. Det gäller även krav om att byggvattnet inte får innehålla alltför låga föroreningshalter. Byggvatten som inte uppfyller dessa krav kommer att samlas upp och transporteras bort med tankbil.

SVOA:s förslag till villkor stämmer överens med motsvarande förslag från Stockholm Exergi med den skillnaden att SVOA föreslagit att begränsningsvärdet för oljehalten i det vatten som går ut från oljeavskiljaren (50 mg/l) ska gälla vid varje analys, med direkt straffansvar om ett analysvärde skulle överskrida det föreskrivna begränsningsvärdet, medan Stockholm Exergis förslag är åtgärdsinriktat, vilket innebär att bolaget vid ett överskridande ska vidta åtgärder så att begränsningsvärdet inom viss tid åter kan innehållas. Stockholm Exergis förslag är i enlighet med praxis avseende den typ av anläggning som Skarpnäcks värmeverk utgör. Stockholm Exergi vidhåller därför sitt förslag.

Storstockholms Brandförsvär

Stockholm Exergi kommer att följa de tekniska och organisatoriska åtgärder som redovisats i den utförda riskutredningen.

Svenska Kraftnät

Bolaget avser att uppfylla Elsäkerhetsverkets tillämpliga föreskrifter vid rivning av befintlig anläggning, ny byggnad och drift av den nya anläggningen.

Bolaget har för avsikt att vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra uppkomst och spridning av damm såsom t.ex. vattenbegjutning vid rivning, punktutslug av borrhull, om det blir aktuellt att borra i berg för grundläggning.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Vid behov av sprängning kommer erforderlig riskbedömning att göras för att minimera risk för skador på närliggande installationer och kraftledning.

Vid behov kommer samband upprättas med Svenska Kraftnät före och efter sprängningsarbete närmare än 100 m från befintlig kraftledning.

Bolaget kommer inte göra några elinstallationer närmare än tio meter från kraftledning, förutom de påstick som är planerade till följd av de anslutningsavtal som är tecknat mellan Svenska Kraftnät och Stockholm Exergi. Bolaget avser att vidta de åtgärder i form av potentialjordning för att eliminera risker för förhöjd markpotential.

Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening

Bolaget har åtagit sig att samla upp allt dagvatten från anläggningsområdet och rena det före utsläpp till kommunens dagvattennät. Genom dessa åtgärder kommer utsläppen till recipienten att minska, och någon risk för skada eller olägenheter bedöms inte föreligga. Av det skälet bör utsläppet av renat dagvatten inte regleras med begränsningsvärden utan istället genom ett villkor om reningsanläggningens utformning, skötsel och underhåll som säkerställer att funktionen av den upprätthålls (se dom från Växjö tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, den 3 februari 2017 i mål M 831-11). Dessutom är ett villkor med begränsningsvärden förenat med vissa svårigheter. Ett haltvillkor vore olämpligt, eftersom föroreningshalterna i hög grad är beroende av flödet av dagvatten, vilket i sin tur beror på nederbörden som Stockholm Exergi saknar rådighet över. Ett mängdvillkor är svårt att kontrollera, eftersom föroreningsmängderna enbart kan beräknas utifrån flöden och halter, vilka varierar i hög grad. Kontrollen skulle inte uppfylla de krav på säkerhet som ställs i praxis.

Dagvattenreningens utformning finns redovisad i ansökan. Bolaget kommer att vara bundet vid denna redovisning genom det allmänna villkoret.

Vad beträffar anläggningens skötsel och underhåll föreslås följande villkor.
Bolaget ska senast tre månader innan anläggningen tas i drift ha upprättat och till tillsynsmyndigheten redovisat rutiner avseende underhåll och skötsel av dagvattenreningen. I dessa rutiner ska anges vilka underhållsåtgärder som ska vidtas och hur ofta åtgärder ska vidtas.

Vidare föreslår bolaget att miljöprövningsdelegationen ska överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva villkor med anledning av bolagets redovisning enligt det ovan föreslagna villkoret.

Fiskevårdsområdesföreningen har föreslagit villkor avseende buller i Naturreservatet baserat på Naturvårdsverkets rekommendationer. Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, har i dom den 11 april 2018 i mål M 5205-16 avseende tillstånd till en biogasanläggning vid Brista i Sigtuna kommun, tagit ställning till om det i tillståndsvillkor bör regleras även buller i närliggande

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

naturreservat. Mark- och miljödomstolens slutsats var att någon sådan reglering inte var motiverad. Naturreservatet i Brista är, liksom naturreservatet vid Skarpnäcks värmeverk, i hög grad påverkat av trafikbuller. Skillnaden är att biogasanläggningen drivs kontinuerligt. Enligt bolagets uppfattning finns inget som talar för att göra en annan bedömning för Skarpnäcks värmeverk än för biogasanläggningen vid Brista. Bolaget vidhåller därför sitt förslag till villkor.

Bolaget har inte föreslagit några särskilda villkor avseende utsläpp till luft, eftersom dessa utsläpp regleras i tillräcklig utsträckning av de BAT-slutsatser som nyligen antagits för stora förbränningsanläggningar (LCP). Som framgår av ansökan bedöms utsläppen från den/de nya pannan/pannorna komma att ligga relativt nära de begränsningsvärden som följer av BAT-slutsatserna ifråga.

Som framgår av miljökonsekvensbeskrivningen bedöms lukt kunna uppkomma om luft från lagringstanken för bioolja skulle komma ut i atmosfären. För att förebygga en sådan situation avser bolaget att leda luft från tanken till ett kolfilter eller till skorstenen. Någon risk för luktproblem kan därmed inte föreligga. Om luktproblem mot förmodan skulle uppkomma, kommer bolaget att vidta åtgärder utan dröjsmål.

Ältens fiskeklubb

Både alternativet med två pannor och alternativet med en panna har redovisats i spridningsberäkningarna. Liksom för alternativet med två pannor bedöms konsekvenserna med avseende på utsläpp av kväveoxider, svaveldioxid och partiklar bli små. Eliminerade utsläpp av fossil koldioxid bedöms ge positiva konsekvenser. Sammantaget ligger utsläppen till luft från förbränning, tillsammans med bakgrundshalterna, med marginal under miljökvalitetsnormerna i båda alternativen. Spridningsberäkningarna har tagit höjd för fem månaders drift med samtliga timmar med maxeffekt i såväl fallet med två pannor som i fallet med en panna vilket innebär en viss överskattning av de verkliga utsläppen. Anläggningens starttemperatur bedöms vara densamma oavsett om alternativet med två pannor eller alternativet med en panna byggs.

Med extremår avses år med avvikande temperaturer, både extremt kallt samt onormalt långa perioder med kallt väder. Dessa händelser baseras på statistik från de senaste 40 årens väderdata. Statistiskt signifikant har dessa inträffat vart 20:e år.

Föreningen Rädda Ältasjön

Processuella synpunkter

Den kartbild föreningen hänvisar till avseende områden för energianläggningar i Stockholms stads översiktsplan visar enbart de största basanläggningarna i Stockholm. Inga spets- eller reservanläggningar redovisas i bilden vilket inte heller är bildens syfte. Upplysningsvis kan nämnas att inte heller anläggningarna Akallaverket, Farmen panncentral, Farsta värmeverk, Galten panncentral, Lidingö

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

värmeverk, Liljeholmens hetvattencentral, Ludvigsbergs värmeverk, Panncentral city, Orminge panncentral, Valsta hetvattencentral, Vilundaverket eller Årsta värmeverk finns redovisade på bilden.

För fastigheten gäller detaljplanen Pl 8154 ”stadsplan för område mellan Tyresövägen och Flatenvägen inom stadsdelarna Flaten och Skarpnäcks Gård” vilken antogs 1982 och medger fastighetens huvudändamål som ”industriändamål (fjärrvärmeanläggning)” vilket är helt i överensstämmelse med den nuvarande och den framtida användningen.

Lokaliseringsutredningen omfattar inledningsvis 19 olika tänkbara platser vilka jämförts med de baskriterier som bedömts vara nödvändiga för att uppfylla ändamålet (närhet till befintligt fjärrvärmenät, tillgänglig yta, området är inte planerat för bostäder eller parkmark). Efter den inledande gallringen återstår 7 som studerats djupare. Dessa 7 alternativ har filterats ytterligare utifrån kriteriet att tillkommande effekt kan nyttiggöras i fjärrvärmenätet d.v.s. att nätet har tillräcklig kapacitet. Återstående alternativ har slutligen värderats utifrån tre kriterier: (1) påverkan på friluftslivet, (2) närhet till skyddsvärda natur - /kulturmiljöer, (3) närhet till bostäder. Sammantaget har Skarpnäck befunnits vara den bästa lokaliseringen.

Det är riktigt att Skarpnäcks värmeverk utnyttjats i begränsad omfattning de senaste 10- 15 åren. Nollalternativet ska dock inte avse historiska förhållanden utan framtida sådana, motsvarande de förhållanden som det sökta alternativet avser fast med de begränsningar som det gällande tillståndet innebär. För att i möjligaste mån tillgodose det värmebehov som redovisats i det sökta alternativet kommer bolaget att behöva utnyttja det gällande tillståndet fullt ut. Det nollalternativ som redovisats är därmed korrekt.

Enligt 19 kap. 4 § miljöbalken ska länsstyrelsen vid prövning av miljöfarlig verksamhet bereda den som kan beröras av verksamheten tillfälle att yttra sig ”genom kungörelse i orttidning eller på annat lämpligt sätt”. I nu aktuellt ärende har länsstyrelsen valt alternativet kungörelse. Något krav på att även skicka ansökningshandlingarna eller meddelanden om ansökan per post eller e-post finns inte.

Föreningen efterlyser miljökonsekvensbeskrivningen samt en lång rad delutredningar inför samråd. Här förmodar bolaget att en sammanblandning har skett mellan hur en miljöprövningsprocess går till och hur en detaljplaneprocess går till. Samråd i en miljöprövningsprocess, vilket det ju är frågan om här, sker tidigt. Syftet är att på ett tidigt stadium såväl informera om planerad verksamhet/förändring som att få in synpunkter och inspel vilka utgör viktigt underlag för den fortsatta utredningen och inför framtagandet av en miljökonsekvensbeskrivning. Samråd enligt detaljplan sker i ett avsevärt senare skede, efter att diverse underlagsutredningar och miljökonsekvensbeskrivningen har arbetats fram. Det är olyckligt att samma begrepp används i båda processerna men

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

det är inget bolaget råder över. Bolaget vill även poängtera att samtliga de delutredningar som föreningen efterlyser ingår i ansökningshandlingarna.

Som framgår av protokoll från samrådsmöte den 20 februari 2017 har ingen skorstenshöjd redovisats utan höjden var något de kommande spridningsberäkningarna skulle leda fram till.

En detaljplan reglerar inte frågor såsom drifttid eller bränsleslag. Däremot reglerar den ändamål och byggnadshöjder. Verksamheten är i överensstämmelse med båda dessa faktorer.

Tekniska synpunkter

I teknisk beskrivning beskrivs de reningsåtgärder avseende luft som planeras för anläggningen. Enligt 2 kap. 2 § miljöbalken ska den som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet enligt balken vidta de åtgärder som behövs för att förebygga, hindra och motverka skada och olägenhet för människors hälsa och miljön, och om verksamheten bedrivs yrkesmässigt ska bästa möjliga teknik användas. Enligt 2 kap. 7 § behöver dock verksamhetsutövaren inte vidta åtgärder som kan anses orimliga. Som underlag för denna rimlighetsbedömning har bolaget redovisat kostnader och effekt (reduktion av utsläppen) avseende de ytterligare åtgärder som bedöms vara möjliga. Vid en avvägning av redovisade kostnader mot redovisad utsläppsreduktion framstår samtliga åtgärder som orimliga enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

Vidare har bolaget låtit utföra spridningsberäkningar avseende de utsläpp som bedöms vara av betydelse för omgivningen; kväveoxider, svaveldioxid och stoft. Resultatet av dessa beräkningar, redovisat i miljökonsekvensbeskrivningen, visar att värmeverkets bidrag till omgivningshalterna kommer att vara mycket litet och att det inte finns risk för att någon miljö kvalitetsnorm överskrids. Vad beträffar frågan om villkor hänvisas till kommentarerna till Ältasjöns Fiskevårdsområdesförenings yttrande ovan.

Den befintliga anläggningens skorsten har en höjd som uppgår till 47 m. Denna ersätts med en skorsten som uppgår till 40 m. Som framgår av protokoll från samrådsmöte den 20 februari 2017 har ingen skorstenshöjd redovisats utan höjden var något de kommande spridningsberäkningarna skulle leda fram till.

Anläggningen avses färgsättas för att smälta in så väl som möjligt i omgivningen. Träd sparas i så stor utsträckning det är möjligt. Trädkärmen mot Tyresövägen kommer att behållas.

Den sökta anläggningen uppförs till huvudsaklig del på redan ianspråktagen mark men det kan inte uteslutas att enstaka träd kan komma att avverkas. De kompensationsåtgärder som har föreslagits bedöms mer än väl motsvara storleken på intrånget.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Vad gäller frågan om dagvattenrening hänvisar bolaget till kommentarerna till Ältasjöns Fiskevårdsområdesförenings yttrande.

Villkor

Villkor avseende transporter till och från en miljöfarlig verksamhet kan föreskrivas med stöd av 16 kap. 7 § miljöbalken. Dock krävs att transporterna ifråga utgör en betydande del av de totala transporterna på de vägar som utnyttjas (se Högsta domstolens dom den 21 juni 2004 i mål T 2223-03). Transporterna till och från Skarpnäcks värmeverk beräknas uppgå till ca 200 rörelser per år, vilket motsvarar en marginell del av transporterna på de vägar som används. Villkor bör därför inte föreskrivas.

Bolaget hänvisar till kommentarerna till Ältasjöns Fiskevårdsområdesförenings yttrande avseende villkor om buller, utsläpp till luft och utsläpp till vatten.

Föreningen Rädda Ältasjön har motsatt sig verkställighetsförordnande på den grunden att föreningen ifrågasatt tillåtligheten av den sökta verksamheten och att verksamheten skulle innebära irreversibla skador på betydande naturvärden. Som grund för sitt ifrågasättande av tillåtligheten har föreningen gjort gällande att bolaget skulle ha gjort stora avsteg från samrådshandlingarna, att den sökta verksamheten skulle strida mot gällande översiktsplan samt att verksamheten omges av naturreservat. Vidare har föreningen hänvisat till de tekniska synpunkter som de framfört.

Bolaget har inte gjort något avsteg från de handlingar som redovisats under samrådet. Inte heller står den sökta verksamheten i strid mot översiktsplanen. Det är riktigt att värmeverket omges av naturreservat. Detta har beaktats vid utformningen av den sökta verksamheten. Bland annat har bolaget sett till att verksamhetens bidrag till buller i naturreservatet inte ska överstiga de riktvärden som Naturvårdsverket rekommenderar. Vidare har bolaget åtagit sig att rena dagvatten från anläggningsområdet så att påverkan på recipienten inte ska öka utan istället minska. Något hinder mot tillåtligheten av den sökta verksamheten kan därmed inte föreligga. Inte heller de tekniska synpunkter som föreningen framfört ger vid handen att något tillåtlighetshinder skulle kunna föreligga. Vad beträffar frågan om irreversibla skador har föreningen hänvisat till ett tidigare projekt där bland annat 400-åriga ekar skulle ha schaktats bort. Det projekt som nu ska bedömas – den utökade verksamheten vid Skarpnäcks värmeverk – innebär byggnadsarbeten inom ett befintligt anläggningsområde och att någon risk för irreversibla skador av någon betydelse saknas. Den sökta verksamheten är ett viktigt led i utfasningen av fossila bränslen i Stockholm Exergis energisystem vilket är av stor vikt från allmän synpunkt. Stockholm Exergi vidhåller därför sitt yrkande om verkställighetsförordnande.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Nacka Miljövårdsråd

Miljövårdsrådet har i huvudsak framfört samma synpunkter som Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening och föreningen Rädda Ältasjön. Kommentarer till de senares yttranden framgår ovan.

MILJÖPRÖVNINGSDELEGATIONENS BEDÖMNING

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken i sin lydelse innan den 1 januari 2018.

Statusrapport

Verksamheten är enligt 1 kap. 2 § industriutsläppsförordningen (2013:250), IUF, en industriutsläppsverksamhet. I samband med en tillståndsansökan krävs därmed en statusrapport enligt 1 kap. 23 § IUF, om inte risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom det område där verksamheten bedrivs eller avses att bedrivs.

Miljöprövningsdelegationen bedömer utifrån sökandes redovisning att risken är liten för att verksamheten medför någon föroreningskada inom det område där verksamheten avses bedrivs. Någon statusrapport krävs därför inte.

Tillåtlighet

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att tre föreningar som yttrat sig i ärendet har avstyrkt att tillstånd beviljas bl.a. med hänsyn till oklarheter i ansökningshandlingarna och att lokaliseringen inte anses vara lämplig. De övriga som har yttrat sig över ansökningen har inte framfört invändningar mot att tillstånd lämnas till den planerade verksamheten.

Val av plats inklusive planförhållanden

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska för verksamheten väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Tillstånd får inte ges i strid med en detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Små avvikelser får dock göras om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas.

Den planerade verksamheten kommer att bedrivs på fastigheten Solvärmen 1. För fastigheten gäller en stadsplan från 1982. Enligt övergångsbestämmelserna till PBL framgår att en sådan äldre plan ska gälla som detaljplan. Enligt planen ska

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

marken användas för industriändamål (fjärrvärmeanläggning). Den planerade verksamheten överensstämmer således med planens ändamål.

Såväl den befintliga anläggningen som den som nu planerade verksamheten ligger delvis inom ett område där det enligt 2 § i planbestämmelserna ska lämnas utrymme för allmänna underjordiska ledningar och deras underhåll. På plankartan är detta område markerat med bestämmelsen u. Vidare är detta område på plankartan försett med prickmarkering vilket innebär att det inte får bebyggas.

Vad gäller planbestämmelse u uppger bolaget att åtkomst till och servicebarhet av underjordiska ledningar säkras genom att ledningar lagts i kulvert under byggnaden. En identisk lösning med kulvert under byggnad avses användas för den nu planerade anläggningen. Enligt bolaget säkerställer utformningen därmed att tillräckligt med utrymme för ledningar garanteras så att ledningar kan förläggas utan hinder och även servas och underhållas utan hinder eller begränsningar. Bolaget har bedömt att bestämmelsens syfte därmed är uppfyllt. Miljöprövningsdelegationen instämmer i denna bedömning.

Vad gäller den prickmarkerade marken kommer en del av den nya pannhallen att placeras på denna. Detta är således fråga om en avvikelse från den gällande planen. Miljöprövningsdelegationen konstaterar emellertid att det endast är en mindre del av den planerade anläggningen som kommer att placeras på denna mark. Vidare har inte kommunen i sitt yttrande motsatt sig att den prickmarkerade marken bebyggs, utan endast hänvisat till den kommande bygglovsprövningen. Det bör även beaktas att denna planbestämmelse inte har något uttalat syfte att tillvarata miljöhänsyn. Mot bakgrund av detta finner Miljöprövningsdelegationen att avvikelserna från planen kan anses som liten. Avvikelsen kan inte heller anses motverka planens syfte.

Vad gäller platsen i övrigt konstaterar Miljöprövningsdelegationen att anläggningen ska lokaliseras till en plats där det sedan lång tid finns ett värmeverk. Anläggningen, som ersätter den befintliga, kommer fortsatt att utgöra en spets- och reservanläggning. I anläggningen kommer enbart biobränslen att förbrännas. Avståndet till närmaste bostadshus uppgår till cirka 300 m. Sammantaget finner Miljöprövningsdelegationen att om verksamheten bedrivs enligt bolagets åtaganden samt de villkor som föreskrivs i detta beslut kan verksamheten tillåtas på den föreslagna platsen.

Hushållningsbestämmelser/Hänsynsregler

Miljöprövningsdelegationen bedömer utifrån bolagets ansökan och genom de åtgärder och försiktighetsmått som bolaget avser att vidta samt genom de villkor och vad Miljöprövningsdelegationen i övrigt har fastställt i detta tillstånd, att inga hinder enligt 2 kap. 2-5 §§ miljöbalken föreligger.

Rimlighetsavvägning

Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken ska de krav som ställs i detta beslut enligt 2 kap.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

2-5 §§ och 6 § första stycket miljöbalken inte vara orimliga att uppfylla. Miljöprövningsdelegationen finner att hinder enligt 7 § inte föreligger.

Miljö kvalitetsnormer

Av bolagets redovisning framgår att utsläppen till luft från förbränning, tillsammans med bakgrundshalterna, understiger miljö kvalitetsnormerna för luftkvalitet enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477).

Enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) har vattenförekomsten Ältasjön (VISS EU_CD: SE657378-163467) måttlig ekologisk status. Den fysikalisk kemiska parametern ”Näringsämnen” är klassad som måttlig baserat på totalfosfor i ytvatten. God ekologisk status har inte uppfyllts till 2015. Vattenförekomsten har fått tidsundantag till 2021 för att uppnå god ekologisk status.

Av dagvattenutredningen framgår att med den föreslagna reningen av dagvattnet kommer belastningen av övergödande ämnen (kväve och fosfor) via dagvattnet att nästan halveras jämfört med dagens utsläpp från verksamhetsområdet till Ältasjön. Miljöprövningsdelegationen bedömer att detta har en positiv inverkan på uppnåendet av god ekologisk status i sjön.

Sammantaget finner Miljöprövningsdelegationen att verksamheten inte innebär att någon miljö kvalitetsnorm för luftkvalitet eller för vattenförekomsten Ältasjön inte kommer att följas. I det avseendet finns inte hinder mot att meddela tillstånd till verksamheten.

Miljömål

Miljöprövningsdelegationen finner att bolaget på ett tillräckligt sätt redogjort för verksamhetens påverkan på nationella och lokala miljömål. Av denna framgår bl.a. att verksamhet bidrar positivt till uppnåendet av flera miljömål samt att verksamheten inte kommer att bidra till att något miljömål inte uppnås.

Riksintresse för friluftslivet m.m.

Av 3 kap. 6 § miljöbalken framgår att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärde eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.

I den planerade anläggningens närhet finns området Nacka-Erstavik-Flaten som enligt 3 kap. 6 § miljöbalken pekats ut som riksintresse för friluftslivet. Inom riksintresseområdet, ca en kilometer norr om anläggningen, ligger Natura 2000-området Söderby-Dammtorpssjön (SE110169). Vidare ligger platsen där anläggningen planeras inom ett område med flera viktiga trädmiljöer bl.a. äldre ekar. Den planerade anläggningen kommer att ta viss ny mark i anspråk i anslutning till den redan ianspråktagna.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Som nämnts ovan är det aktuella området enligt detaljplanen avsett för industriändamål och är beläget på en tomt mellan väg 229, Tyresövägen, och Flatenvägen. Vidare är den platsen redan idag ianspråktagen för ett värmeverk vilket bolaget nu avser att ersätta. Området för det befintliga värmeverket är inhägnat och därmed inte tillgängligt för allmänheten. Bolaget har uppgett att träd kan komma att avverkas, men har åtagit sig att spara de två särskilt skyddsvärda träden enligt den bifogade naturvärdesinventeringen. Vidare har bolaget åtagit sig att genomföra vissa kompensationsåtgärder och Miljöprövningsdelegationen har föreskrivit ett villkor om att anläggningen ska planeras så att avverkning av träd så långt som möjligt undviks, villkor 3.

Sammantaget finner Miljöprövningsdelegationen att med bolagets åtagande kan den planerade anläggningen komma till stånd utan att påtagligt skada riksintresse för friluftslivet och den känsliga naturmiljön i övrigt.

Sammanfattning av tillåtlighet

Mot bakgrund av ovan och vad som följer av detta beslut samt med de åtgärder som bolaget åtagit sig finner Miljöprövningsdelegationen att verksamheten vid bolagets anläggning ska tillåtas och att tillstånd kan lämnas till verksamheten.

Tillstånd

Omfattning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att den planerade anläggningen medför en fördubbling av den totalt installerade tillförda effekten i förhållande till den befintliga anläggningen. Anläggningen kommer dock fortsatt att utgöra en reserv- och spetslastanläggning. Bolaget har uppgett att drifttiden för oljepannan beräknas uppgå till mellan 0 och 1 000 timmar per år och för pellets pannan mellan 1 000 och 3 500 timmar per år. Kraven på rökgasrening har anpassats till den angivna drifttiden.

Giltighetstid

Miljöprövningsdelegationen finner inte skäl att tidsbegränsa tillståndet. Regler för omprövning av tillståndet så vitt avser verksamhetens omfattning eller villkor meddelade i tillståndet finns i 24 kap. 5 § miljöbalken. Bl.a. kan omprövning göras när det förflutit tio år från det att tillståndsbeslutet vann laga kraft.

Villkor

Villkor 1, allmänt

Bolaget är skyldigt att vidta de skyddsåtgärder och försiktighetsmått samt driva verksamheten på det sätt man åtagit sig i ärendet om inte annat framkommit i detta beslut.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Villkor 3, skydd av träd

Vid uppförande av värmeverket kommer delvis ny mark att tas i anspråk. Det kan medföra att träd behöver avverkas. Bolaget har redovisat en naturvärdesinventering där 19 träd med naturvärden redovisas. De två träd som uppges vara särskilt skyddsvärda har bolaget åtagit sig att skydda. Därefter har bolaget uppgett att ytterligare fem av de redovisade träden inte kommer att avverkas. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att gamla ekar och tallar är viktiga i länet och bör bevaras. Bolaget ska därför i samråd med tillsynsmyndigheten planera anläggningen så att avverkning av träd så långt möjligt begränsas.

Villkor 4, drifttid

Ansökan omfattar en reserv- och spetsanläggning för produktion av värme under perioder då extra tillskott av värme behövs till den ordinarie basproduktionen. Bolaget har angett att drift av pellets pannan kommer att ske vid utomhus-temperatur lägre än noll grader, medan biooljepannan endast kommer att användas vid enstaka timmar och dagar med extra kall väderlek. Bolaget har vidare redovisat kostnader för att rena rökgaserna från kväveoxider med s.k. SNCR- och SCR-rening. Enligt bolaget är sådan rening inte skäligen avseende på kostnaderna samt att verket inte kommer att vara i drift under hela året. Miljöprövningsdelegationen instämmer i denna bedömning. Som följd av detta finner dock delegationen att verkets tillåtna drifttid per år ska begränsas (se även ovan under rubriken Omfattning). Denna begränsning bestäms utifrån vad bolaget har angett som längsta drifttid per år. Tillsynsmyndigheten bör emellertid kunna utöka drifttiden under kortare perioder, exempelvis vid långvarig kall väderlek.

Villkor 5-6, utsläpp till luft

Bolaget har i ansökan åtagit sig att innehålla ett antal begränsningsvärden för anläggningen rörande utsläpp till luft. Därmed anser bolaget att några särskilda villkor i dessa delar inte behöver föreskrivas. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att utöver bolagets åtagande omfattas den sökta verksamheten bl.a. av förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar respektive det BAT-referensdokument för stora förbränningsanläggningar (LCP) som antogs den 31 juli 2017.

Som nämnts ovan är bolaget skyldigt att driva verksamheten på det sätt som det åtagit sig. Den aktuella anläggningen har emellertid en relativt stor tillförd effekt och kan därmed ha en relativt stor påverkan på omgivningen. Vidare ligger närmaste bostadsområde på ett avstånd av ca 300 meter från anläggningen och kan därför komma att bli berört. Miljöprövningsdelegationen finner därför att vissa av de begränsningsvärden som bolaget åtagit sig att innehålla bör föreskrivas som villkor.

Vad bolaget åtagit sig gällande utsläppsvärden i enlighet med förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar behöver enligt Miljöprövningsdelegationen inte föreskrivas som villkor.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Vad bolaget åtagit sig rörande utsläpp från pelletsspannan överensstämmer med de begränsningsvärden som anges i de BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar som antogs den 31 juli 2017. Enligt Miljöprövningsdelegationen föreligger det inte skäl att föreskriva strängare villkor än vad som framgår av dessa BAT-slutsatser.

De slutligt fastställda BAT-slutsatserna för stora förbränningsanläggningar innehåller inga begränsningsvärden vad gäller bioljor. Miljöprövningsdelegationen finner dock att vad bolaget åtagit sig är skäligt och föreskriver villkor i enlighet med detta.

Villkor 8, svavelhalt i bioolja

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget åtagit sig att välja bioolja med lågt svavelinnehåll. Enligt miljörapporter använder bolaget Eo 3 i den befintliga anläggningen som uppges ha en faktisk svavelhalt av högst 0,04 %. Bioolja har normalt låg svavelhalt, med undantag för bl.a. tallbecksolja. Mot bakgrund av bolagets åtagande och svavelhalten i de oljor som används i den befintliga anläggningen anser Miljöprövningsdelegationen att svavelhalten i använda bioolja ska som årsmedelvärde uppgå till högst 0,05 %. Vidare anser Miljöprövningsdelegationen, i likhet med bolaget, att utsläppet av svaveldioxid lämpligen beräknas utifrån bränslets svavelinnehåll. Kontroll av detta regleras lämpligen i kontrollprogrammet.

Villkor 9, lukt

Bolaget har uppgett att vid lossning av bioolja kommer luften att passera antingen genom ett kolfilter eller avluftas via skorstenen för att förhindra att luktstörning uppstår i omgivningen. Miljöprövningsdelegationen bedömer emellertid att t.ex. vid vissa väderförhållanden skulle avledning av luktande gaser via skorsten kunna medföra luktolägenheter längre ifrån anläggningen. Miljöprövningsdelegationen anser därför att utgående gaser från hantering och lagring av bioolja alltid ska passera kolfilter, eller teknik med motsvarande eller bättre rening.

Villkor 12 och 13, utsläpp till vatten

Dagvatten kommer att fördröjas och renas lokalt på området och ledas via oljeavskiljare innan utsläpp till dagvattensystemet. Släckvatten som uppkommer inne i byggnader kommer att avledas till kassun under byggnad. Sanitärt vatten och vatten via golvbrunnar i anläggningen ska ledas via oljeavskiljare till kommunalt spillvattennät.

För att minimera utsläpp av olja till spillvattennätet respektive dagvattennätet har bolaget åtagit sig att installera oljeavskiljare. Bolaget föreslår att 50 mg/l ska gälla som villkor för olja i utgående vatten till spillvattennätet. Något motsvarande villkor för utsläpp till kommunens dagvattennät har inte föreslagits. Miljöprövningsdelegationen anser, i likhet med SVOA, att bästa möjliga teknik ska väljas vid installation av oljeavskiljare vid uppförande av en ny anläggning. Delegationen bedömer därvid att oljeavskiljare av lägst klass 1, enligt svensk

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

standard SS-EN-858, som medför att halten olja begränsas till ca 5 mg/l i utgående vatten utgör sådan bästa möjliga teknik som minst ska installeras.

I övrigt har bolaget uppgett att utgående ledning för dagvatten ska förses med avstängningsventil för att förhindra utsläpp vid eventuella läckage, spill, olyckor eller förorenat släckvatten. Även Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten har anfört att avstängningsventil ska installeras. Miljöprövningsdelegationen delar den bedömningen och anser att bolagets åtagande är tillräckligt och att något villkor i den delen inte är nödvändigt.

Miljöprövningsdelegationen finner i övrigt att teknik och utformning av anläggningen för dagvattenbehandling lämpligen bör ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Villkor 14, buller

Bolaget avser att vidta åtgärder så att verksamheten kommer att uppfylla riktlinjerna avseende externt industribuller, i Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller (Rapport 6538).

Miljöprövningsdelegationen anser att dessa riktvärden ska föreskrivas som begränsningsvärden för buller.

Bolaget har uppgett att riktvärdet 35 dBA nattetid för naturreservat är dimensionerande för anläggningen och har åtagit sig att riktvärdena för friluftsområden kommer att innehållas. Miljöprövningsdelegationen bedömer att villkor om buller i Flatens naturreservat ska avse enbart dagtid, kl. 06-18, vilket enligt Naturvårdsverkets vägledning ska begränsas till 40 dBA i ekvivalent nivå.

Villkor 16, kontrollprogram för byggskedet

Miljöprövningsdelegationen bedömer att byggskedet kan ge upphov till störningar i omgivningen. I fråga om buller har bolaget åtagit sig att uppfylla Naturvårdsverkets riktvärden för buller från byggarbetsplatser.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det finns skäl att följa upp och kontrollera såväl buller som övriga störningar under byggskedet. Bolaget ska därför redovisa ett kontrollprogram för byggskedet till tillsynsmyndigheten senast i samband med att tillståndet tas i anspråk och byggarbetena påbörjas.

Villkor 17, kontrollprogram för driften

Kontrollprogrammet ska bland annat ange mätmetoder, mätfrekvenser och utvärderingsmetod för utsläpp till luft samt rutiner avseende underhåll och skötsel av dagvattenreningen.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Igångsättningstid

Av 19 kap. 5 § samt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken följer att det i ett tillståndsbeslut ska anges den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång. Bolaget har yrkat att igångsättningstiden ska sättas till fem år efter det att beslutet om tillstånd vunnit laga kraft.

Den planerade verksamheten innebär bl.a. uppförande av byggnader och en ny skorsten samt hantering av nya typer av bränslen. Mot bakgrund av vad som är syftet med angivande av en igångsättningstid anser Miljöprövningsdelegationen att den yrkade tiden om fem år är rimlig och kan medges. Igångsättningstiden ska omfatta verksamheten som helhet, dvs. båda pannorna. Om någon del av verksamheten inte har satts igång inom igångsättningstiden förfaller således tillståndet i den delen.

Verkställighet

Av 19 kap. 5 § samt 22 kap. 28 § första stycket miljöbalken följer att Miljöprövningsdelegationen får förordna att tillståndet till en verksamhet får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft.

Bolaget har yrkat att tillståndet ska förenas med ett förordnande om sådan verkställighet. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att den planerade verksamheten innebär att ett nytt värmeverk uppförs på en plats där det idag finns ett värmeverk som kommer att rivas. Den nya anläggningen kommer, förutom den redan ianspråktagna platsen, även ta i anspråk en ny mindre yta. Bolaget avser att installera antingen en panna för bioolja eller två pannor för bioolja respektive pellets. Den nya anläggningen kommer liksom den befintliga att utgöra spets- och reservanläggning i fjärrvärmenätet. Drifftiden för den nya anläggningen kommer dock att bli längre än drifftiden för den befintliga såsom det redovisats i miljörapporter för en lång följd av år. Miljöprövningsdelegationen bedömer således att den nya anläggningen kommer att medföra förändringar av miljökonsekvenserna för omgivningen. Mot den bakgrunden och med hänsyn till att det har framkommit invändningar både mot att verkställighetsförordnande lämnas samt mot tillåtligheten i stort, finner Miljöprövningsdelegationen att omedelbar verkställighet inte ska beviljas för den tillståndsgivna verksamheten.

Övrigt

Bolaget har låtit genomföra en riskutredning för den planerade verksamheten. Den visar att anläggningen inte ger upphov till unika risker och bedöms inte påverka samhället i stort på ett oacceptabelt sätt. Vidare har bolaget uppgett att i den fortsatta detaljprojekteringen bör riskerna för explosion och förutsättningar för att begränsa utsläpp av spill- och släckvatten utredas vidare. Storstockholms brandförsvärsförbund har förutsatt att de riskreducerande åtgärder som finns angivna i riskutredningen följs och tillämpas under projektering och drift av anläggningen. Svenska kraftnät har bedömt att det planerade värmeverket inte kommer att påverka Svenska kraftnäts verksamhet. Miljöprövningsdelegationen

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

förutsätter att bolaget i den fortsatta projekteringen samråder med Storstockholms brandförsvarsförbund, tillsynsmyndigheten och Svenska kraftnät.

Vad gäller vilka förfaranden som ska följas vid driftstörning i reningsutrustningen finns föreskrifter i 18 – 20 §§ förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser sammanfattningsvis, med bolagets åtaganden och de i detta tillstånd föreskrivna villkoren, att verksamheten går att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i miljöbalken samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

INFORMATION

Beslutet får tas i anspråk när det har vunnit laga kraft.

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Några exempel på bestämmelser anges nedan.

Bolaget ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön (26 kap. 19 § miljöbalken) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll.

Farligt avfall ska hanteras så som är angivet i avfallsförordningen (2011:927).

Varje år ska senast den 31 mars en miljörapport lämnas in till tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 20 § miljöbalken. Rapportering sker digitalt genom Svenska Miljörapporteringsportalen, <https://smp.lansstyrelsen.se>.

Enligt förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken ska avgift betalas årligen av den som bedriver miljöfarlig verksamhet.

KUNGÖRELSEDELGIVNING

Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Mitt i Söderort.

Datum
2018-11-28

Beteckning
551-29026-2017
Anl.nr. 0180-81-010

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga. Skrivelsen ska ha kommit in till Länsstyrelsen i Stockholms län senast den 2 januari 2019.

Detta beslut har fattats och godkänts digitalt av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län. I beslutet har deltagit Jörgen Warstrand, ordförande och Anders Wasell, miljösakkunnig.

Bilaga:

Hur man överklagar till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.

Kopia till:

Naturvårdsverket registrator@naturvardsverket.se
Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap MSB, registrator@msb.se
Kommunstyrelsen i Stockholms kommun, kommunstyrelsen@stockholm.se
Stockholm, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, miljoforvaltningen@stockholm.se
Nacka, Miljö & Stadsbyggnadsnämnden, miljoenheten@nacka.se
Storstockholms brandförsvär, registrator@ssbf.brand.se
Stockholm Vatten och Avfall AB, [REDACTED]
Svenska Kraftnät, samhallsplanering@svk.se
Ältens Fiskeklubb, [REDACTED]
Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening (Fvof), [REDACTED]
Föreningen rädda Ältasjön, [REDACTED]
Nacka miljövårdsråd, [REDACTED]
Aktförvarare, Skarpnäcks Stadsdelsförvaltning
Aktförvarare, Länsstyrelsen i Stockholms län

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.